

Canllawiau Statudol Rhan 9: Trefniadau Partneriaeth

Pennod/Cynnwys

Geirfa

1. Cyflwyniad – Dyletswydd i gydweithredu
2. Cefndir deddfwriaethol
3. Cyd-destun polisi
4. Trefniadau partneriaeth: Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol
5. Llywodraethu a chraffu
6. Trefniadau partneriaeth: Cwmpas a swyddogaethau
7. Atebolrwydd ac adrodd
8. Rhannu gwybodaeth
9. Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd

Atodiad : Y Siarter

Termau a byrfoddau

Deddf 2014	Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
Byrddau / y Byrddau	Y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol a sefydlwyd gan y cyrff partneriaeth.
Gofalwr	Yn y canllawiau hyn, mae person yn ofalwr os yw'n bodloni'r diffiniad o 'ofalwr' yn adran 3 o Ddeddf 2014. Fel arfer, mae gofalwr yn aelod o'r teulu neu'n ffrind sy'n darparu gofal di-dâl i oedolyn neu blentyn anabl yn ei gartref ei hun gan amlaf. At ddibenion polisi, mae'n well gan Lywodraeth Cymru ddefnyddio'r term 'gofalwyr di-dâl' er mwyn eu gwahaniaethu oddi wrth weithwyr gofal cyflogedig. Mae'n bwysig nodi, at ddibenion Deddf 2014, nad yw person yn ofalwr os yw'n darparu gofal o dan gontract neu yn rhinwedd contract, neu fel gwaith gwirfoddol. Fodd bynnag, o dan adran 3(8) o Ddeddf 2014, dylid nodi bod awdurdod lleol yn gallu trin person fel gofalwr at ddibenion unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau o dan y Ddeddf hon os yw'r awdurdod o'r farn bod natur y berthynas rhwng y person sy'n darparu neu'n bwriadu darparu gofal a'r person y mae'r gofal hwnnw yn cael ei ddarparu, neu i'w ddarparu, iddo yn golygu y byddai'n briodol i'r cyntaf gael ei drin fel gofalwr at ddibenion y swyddogaeth honno neu'r swyddogaethau hynny.
Clystyrau (clwstwr cyfan / Grwpiau Datblygu Clwstwr Cyfan)	Cyfeirir at glystyrau fel 'clystyrau gofal sylfaenol' weithiau, a'u rôl yw dwyn ynghyd yr holl wasanaethau lleol sy'n ymwneud ag iechyd a gofal ar draws ardal ddaearyddol, gan wasanaethu poblogaeth rhwng 25,000 a 100,000 fel arfer. Nod clystyrau yw hyrwyddo cydweithio rhwng meddygfeydd, fferyllfeydd, practisau deintyddol ac optometryddion, ac integreiddio gwasanaethau gofal sylfaenol â phartneriaid allweddol fel Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans Cymru, awdurdodau lleol a'r Trydydd Sector. Mae'r term 'clwstwr cyfan' (neu 'lefel clwstwr cyfan') yn cyfeirio at ddwyn ynghyd clystyrau ar sail ôl troed awdurdod lleol. Grwpiau Cynllunio Clwstwr Cyfan yw'r broses lle mae cynrychiolwyr clystyrau yn dod ynghyd ar lefel awdurdod lleol i gydweithredu â chynrychiolwyr o awdurdodau lleol a byrddau iechyd, arbenigwyr iechyd y cyhoedd, cynllunwyr a chynrychiolwyr o'r gwasanaethau nad yw Mentrau Cydweithredu Proffesiynol yn briodol ar eu cyfer – er enghraifft, gwasanaethau y dylid eu cynllunio ar lefel leol, ranbarthol neu hyd yn oed genedlaethol yn unig.

Comisiynu a Chydgomisiynu	Mae comisiynu yn digwydd i sicrhau yr asesir ar gyfer anghenion gofal a chymorth pobl, ac y cynllunnir ac y gwneir trefniadau ar eu cyfer er mwyn bodloni anghenion gofal a chymorth yn y ffordd orau posibl, ac mae hyn yn cynnwys ymyrraeth gynnar a gwasanaethau atal. Mae hyn yn galw am ddealltwriaeth o anghenion unigolion a'r boblogaeth, sefydlogrwydd a digonolrwydd marchnadoedd a darparwyr gofal, a rhaid hefyd fod digon o adnoddau ar gael yn lleol (gan gynnwys cyllid, y gweithlu ac amrywiaeth o asedau cymunedol). O ganlyniad, bydd comisiynwyr yn gallu deall felly ei bod yn bosibl iawn y bydd cymunedau ac anghenion lleol yn amrywio gan ddibynnu ar yr anghenion a'r asedau lleol. Mae hyn hefyd yn galw am wybodaeth am fodelau gofal sy'n seiliedig ar dystiolaeth sy'n cynnig gwerth am arian i'r cyhoedd. Gan ddefnyddio'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth hyn gyda'i gilydd, bydd comisiynwyr yn meithrin perthynas ac yn datblygu trefniadau ar draws y system gyfan, er mwyn cynllunio, gweithredu ac adolygu ymyriadau sy'n bodloni anghenion pobl am ofal a chymorth. Mae comisiynu yn galw am safbwynt system gyfan a'r gallu i feithrin a hwyluso ystod o gysylltiadau ar gyfer cydweithredu a chydgyhyrchu: Mae cydgomisiynu yn digwydd pan fo comisiynwyr, ar lefel leol, ranbarthol, neu genedlaethol, yn cydweithredu i ddod â gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ynghyd neu eu hintegreiddio. Bydd hyn yn cael ei wneud drwy drefniadau cyllidebau cyfun, a thrwy rannu cyfrifoldeb, costau a risgiau ar gyfer cynllunio a chyflawni canlyniadau gofal a chymorth gwell ar gyfer poblogaethau lleol. Bydd y comisiynwyr yn cytuno rhyngddynt ba sefydliad fydd yn arwain ar ran y gweddill.
Byrddau Iechyd	Y saith Bwrdd Iechyd Lleol (neu BILI). Mae ffiniau'r ardal a gwmpesir gan fwrdd iechyd yn cyfateb i un neu fwy o awdurdodau lleol. Mae 'ôl troed' y bwrdd iechyd yn cael ei ddefnyddio fel sylfaen i'r saith Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol.
Tirau Integredig Cymorth i Deuluoedd	Gweler Pennod 9 o'r canllawiau hyn.
Cynlluniau Tymor Canolig Integredig	Mae'n ofynnol i fyrddau iechyd lunio'r rhain bob tair blynedd. Maen nhw'n nodi sut y bydd adnoddau'n cael eu defnyddio i fynd i'r afael â meysydd anghenion iechyd y boblogaeth a gwella canlyniadau iechyd.
'Rhaid / ni chaiff' <i>Hefyd 'gall / dylai / ni ddylai'</i>	Yn y Canllawiau Statudol hyn, ystyr ' rhaid ' yw gofyniad y mae'n rhaid i'r cyrff partneriaeth (awdurdodau lleol a byrddau iechyd) neu'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol ('y Byrddau') weithredu yn unol â nhw. Mynegir canllawiau fel ' gall ', ' dylai ' neu ' ni ddylai ', ac er nad ydynt yn orfodol, dylid cydymffurfio â nhw lle bynnag y bo modd.
Rheoliadau Trefniadau	Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015 (fel y'u

Partneriaeth	diwygiwyd).
Cyrff partneriaeth	Y bwrdd iechyd ac awdurdodau lleol mewn rhanbarth y mae'n ofynnol iddynt sefydlu trefniadau partneriaeth o dan Ran 9 o Ddeddf 2014.
Y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol	Cronfa bum mlynedd (2022-27) a sefydlwyd gan Lywodraeth Cymru i alluogi'r cyrff partneriaeth i ddatblygu chwe model gofal integredig cenedlaethol.
Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol	Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, wedi'u sefydlu gan y cyrff partneriaeth ledled Cymru. Rhestrir y saith Bwrdd ar dudalen 12 o'r canllawiau hyn.

1. Cyflwyniad - Dyletswydd i gydweithredu

1. Mae Rhan 9 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ('Deddf 2014') yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol wneud trefniadau i hyrwyddo cydweithrediad â'u partneriaid perthnasol ac eraill, mewn perthynas ag oedolion, plant a gofalwyr sydd ag anghenion am ofal a chymorth. Mae'n gosod dyletswydd ar y partneriaid perthnasol i gydweithredu â'r awdurdodau lleol, a darparu gwybodaeth iddynt, at ddiben eu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol.
2. Mae Rhan 9 o Ddeddf 2014 hefyd yn darparu ar gyfer trefniadau partneriaeth rhwng awdurdodau lleol a byrddau iechyd (h.y. 'cyrff partneriaeth') er mwyn cyflawni eu swyddogaethau. Hefyd, mae'n darparu pwerau gwneud rheoliadau i Weinidogion Cymru mewn perthynas â threfniadau partneriaeth ffurfiol, adnoddau ar gyfer trefniadau partneriaeth (gan gynnwys cronfeydd ar y cyd) a byrddau partneriaethau. Bwriedir i Ran 9 gael ei darllen yng nghyd-destun Deddf 2014 yn ei chyfanrwydd.
3. Diben allweddol Rhan 9 yw sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn cydweithio'n effeithiol, ac yn gweithio gyda phartneriaid rhanbarthol perthnasol eraill, i wella canlyniadau iechyd a llesiant pobl, yn ogystal â gwella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd darpariaeth gwasanaethau integredig a chynaliadwy.
4. Gellir disgrifio nodau allweddol cydweithredu, partneriaeth ac integreiddio fel a ganlyn:
 - gwella gofal a chymorth, gan sicrhau bod gan bobl fwy o lais a rheolaeth
 - gwella canlyniadau llesiant
 - darparu gofal a chymorth cydgysylltiedig a di-dor sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn mewn modelau gofal integredig
 - defnyddio adnoddau, sgiliau, ac arbenigedd yn fwy effeithiol trwy weithio mewn ffordd integredig.
5. Mae'n bosibl y bydd unigolion, eu teuluoedd a'u gofalwyr angen gofal neu gymorth gan fwy nag un gweithiwr proffesiynol neu sefydliad. Pan fydd hyn yn digwydd, dylid cydgysylltu a darparu'r gofal a'r cymorth yn effeithiol er mwyn diwallu eu hanghenion penodol, gan sicrhau profiad gwasanaeth di-dor a chyfannol. O safbwynt pobl y mae angen gofal a chymorth arnynt, dylai hyn olygu'r canlynol:
 - "Mae fy ngofal yn cael ei gynllunio gen i gyda phobl sy'n cydweithio i'm deall i, fy ngheulu, a'm gofalwr/gofalwyr (a'n hanghenion), gan sicrhau mai fy lles i sy'n flaenllaw, gan roi imi lais, dylanwad a rheolaeth, a dwyn ynghyd y gwasanaethau a'r rhwydweithiau cymorth a fydd yn cyflawni'r canlyniadau sy'n bwysig i mi."
6. Cyhoeddir y *Canllawiau Statudol: Trefniadau Partneriaeth* o dan adran 169 o Ddeddf 2014. Mae'n **rhaid** i'r cyrff partneriaeth ystyried y canllawiau hyn mewn perthynas â threfniadau partneriaeth sy'n ofynnol o dan adran 166 o Ddeddf 2014. Mae'r canllawiau hefyd yn berthnasol i'r byrddau partneriaeth (Byrddau

Partneriaeth Rhanbarthol) y mae'n ofynnol i'r cyrff partneriaeth eu sefydlu mewn cysylltiad â'r trefniadau partneriaeth hynny, ac i unrhyw dîm neu berson sy'n gweithredu'r trefniadau partneriaeth yn unol â'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (1). Mae'r canllawiau hyn hefyd yn cwmpasu adran 167 (adnoddau ar gyfer trefniadau partneriaeth) ac adran 168 (byrddau partneriaeth) o Ddeddf 2014.

7. Bwriedir i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol ('y Byrddau') ddarparu'r fforwm a'r amgylchedd priodol fel bod partneriaid iechyd, gofal cymdeithasol a llesiant yn gallu dod ynghyd a rhannu gwybodaeth ac adnoddau er mwyn datblygu dulliau integredig o gynllunio, comisiynu a threfnu gwasanaethau iechyd, gofal a llesiant cymunedol ar gyfer eu poblogaeth.
8. **Ni** fydd y canllawiau statudol hyn yn diffinio manylion ynglŷn â sut y **dylai'r** cyrff partneriaeth neu'r Byrddau deilwra eu dull o reoli busnes y bartneriaeth a gwireddu blaenoriaethau rhanbarthol. Bydd angen i'r cyrff partneriaeth ac eraill sy'n gwasanaethu ar y Bwrdd lunio a chytuno ar y manylion hyn. Fodd bynnag, mae'n amlinellu cyfres o safonau gofynnol ac egwyddorion y mae'n **rhaid** i'r cyrff partneriaeth a'r Byrddau gydymffurfio â nhw.
9. **Rhaid** i'r cyrff partneriaeth a'r Byrddau weithredu yn unol â'r gofynion yn y Canllawiau Statudol hyn. Yn y ddogfen hon
 - mynegir gofyniad fel '**rhaid**' neu '**ni chaiff**'
 - mynegir canllawiau fel '**gall**' neu '**dylai / ni ddylai.**'
10. Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu cyflwyno diwygiadau i Reoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015 ('y Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth') er mwyn cryfhau rôl y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol. Mae'r cynigion yn destun ymgynghoriad ochr yn ochr â'r Canllawiau Statudol diwygiedig drafft hyn.

¹ Mae'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn darparu ar gyfer Tîmau Integredig Cymorth i Deuluoedd (Rheoliad 16). Mae'r gofynion yn ymwneud â Thîmau Integredig Cymorth i Deuluoedd i'w gweld ym Mhennod 9 o'r Canllawiau Statudol hyn.

2. Cefndir Deddfwriaethol

11. Mae Adran 33 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol 2006 (“Deddf 2006”) yn galluogi awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol i ddatblygu partneriaethau ffurfiol a dirprwyo gweithredu swyddogaethau o un corff i'r llall. Cyflwynwyd y ddeddfwriaeth hon yn wreiddiol gyda Deddf Iechyd 1999, ac fe gafodd y mesurau eu cydgrynhoi yn Neddf 2006. Mae'r ddeddfwriaeth hon yn galluogi awdurdod lleol i ddirprwyo'r gwaith o gyflawni rhai swyddogaethau penodedig i'r bwrdd iechyd, neu i'r bwrdd iechyd ddirprwyo'r gwaith o gyflawni rhai swyddogaethau penodedig i'r awdurdod lleol. Mae'r ddeddfwriaeth hefyd yn darparu ar gyfer datblygu gwasanaethau gofal a chymorth integredig, comisiynu integredig (neu ar y cyd), a threfniadau ar gyfer cronfeydd cyfun fel bod modd darparu gwasanaethau integredig.
12. Mae Deddf 2006 hefyd yn cydgrynhoi mesurau o ddeddfau eraill. Cafodd trefniadau grant blaenorol a wnaed o dan 28A a 28BB o Ddeddf Gwasanaethau Iechyd Gwladol 1977 eu cydgrynhoi yn Neddf 2006 o dan adran 194 ac adran 34 yn y drefn honno.
13. Mae'r ddyletswydd i gydweithredu yn perthyn **yn gyfartal** i awdurdodau lleol a byrddau iechyd. Mae'r ddyletswydd yn nodi sut mae'r cyrff hyn yn atebol am gyflawni eu swyddogaethau, er enghraifft trwy adolygiad allanol gan Arolygiaeth Gofal Cymru neu Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru, a thrwy gyflwyno adroddiadau blynyddol i Weinidogion Cymru.
14. Mae Deddf Plant 2004 yn darparu ar gyfer datblygu cronfeydd cyfun, ond mae'r rhain yn wahanol iawn i'r trefniadau ar gyfer cronfeydd cyfun yn Neddf 2006, oherwydd er eu bod yn galluogi amrywiaeth ehangach o ‘bartneriaid perthnasol’ i gyfrannu at y gronfa gyfun, nid yw'r ddeddf hon yn caniatáu dirprwyo swyddogaethau rhwng partneriaid. Nid yw Deddf 2004 yn gwneud darpariaeth i un partner gyflawni swyddogaethau partner arall, neu i un partner ddarparu gwasanaethau partner arall yn hytrach na'i wasanaethau ei hun. Yn hytrach, mae'n cynnig cyfle i gytuno ar amcanion ar y cyd a chyfrannu at y gost o gyflawni'r amcanion hyn drwy ba bartner bynnag sy'n gyfrifol yn gyffredinol am ddarparu gwasanaethau. Mae adran 162 o Ddeddf 2014 yn gwneud darpariaeth debyg ar gyfer ariannu gwasanaethau i oedolion a gofalwyr, ac yn debyg i Ddeddf Plant 2004, mae'n gallu cynnwys cyfraniadau gan amrywiaeth ehangach o bartneriaid, ond nid yw'n darparu ar gyfer dirprwyo cyflawni swyddogaethau rhwng partneriaid.
15. Mae Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth Cyrff Gwasanaeth Iechyd Gwladol ac Awdurdodau Lleol (Cymru) 2000 yn gwneud darpariaeth ar gyfer sefydlu a

chyflwyno partneriaethau ffurfiol sy'n cynnwys awdurdodau lleol a byrddau iechyd (2).

16. Mae'r trefniadau partneriaeth hyn yn gyson â'r trefniadau sy'n cael eu defnyddio at ddibenion cwblhau'r asesiad o anghenion y boblogaeth o dan adran 14 o Ddeddf 2014. Mae adran 14 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol a'r bwrdd iechyd perthnasol gwblhau asesiad ar y cyd o anghenion y boblogaeth leol ar gyfer gofal a chymorth, cymorth i ofalwyr a gwasanaethau ataliol. Hefyd, mae'n nodi bod angen asesu ystod a lefel y gwasanaethau sydd eu hangen i ddiwallu'r anghenion hyn.
17. Cafodd nifer o nodiadau cyngor eu darparu i helpu i ddatblygu partneriaethau ffurfiol a chronfeydd cyfun o dan Ddeddf 2006 a Deddf Plant 2004. Cafodd y nodiadau cyngor hyn eu diweddarau ymhellach ym mis Gorffennaf 2019, pan ddatblygodd Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru becyn cymorth i helpu partneriaid gyda chronfeydd cyfun:

<https://www.adss.cymru/image/event/DTG%20-%20Advice%20Notes/ADSSC-FINAL%20AN1%20-%20Introduction%20to%20Integration.pdf>

18. **Rhaid** darllen y bennod hon ochr yn ochr â'r canlynol:

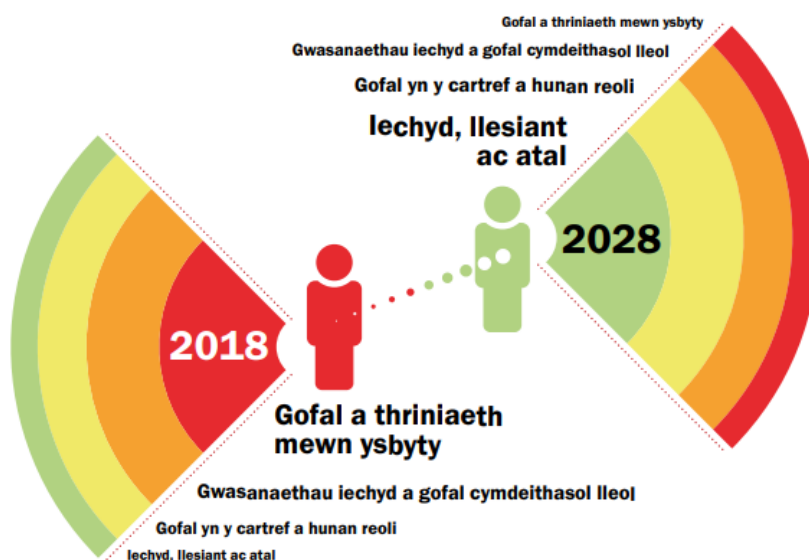
- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- Rheoliadau Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (Mentrau Cymdeithasol, Cydweithredol a Thrydydd Sector) (Cymru) 2015
- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Asesiadau Poblogaeth) (Cymru) 2015
- Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015
- Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth ac Asesiadau Poblogaeth (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2019
- Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Diwygio) a Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Adroddiadau ar Sefydlogrwydd y Farchnad) (Cymru) 2021
- Y Cod Ymarfer ar Adroddiadau ar Sefydlogrwydd y Farchnad (Mawrth 2021)
- Cod Ymarfer Rhan 2 ar Swyddogaethau Cyffredinol
- Cod Ymarfer Rhan 10 mewn perthynas ag Eiriolaeth
- Cod Ymarfer Rhan 8 – Y Fframwaith Cenedlaethol ar gyfer Comisiynu Gofal a Chymorth yng Nghymru

² O.S. 2000/2993 (Cy.193). Cafodd Rheoliadau 2000 eu gwneud o dan Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol 1977 ond maent yn cael eu trin fel pe baent wedi'u gwneud o dan Ddeddf 2006 yn unol â Deddf Dehongli 1978.

3.Cyd-destun Polisi

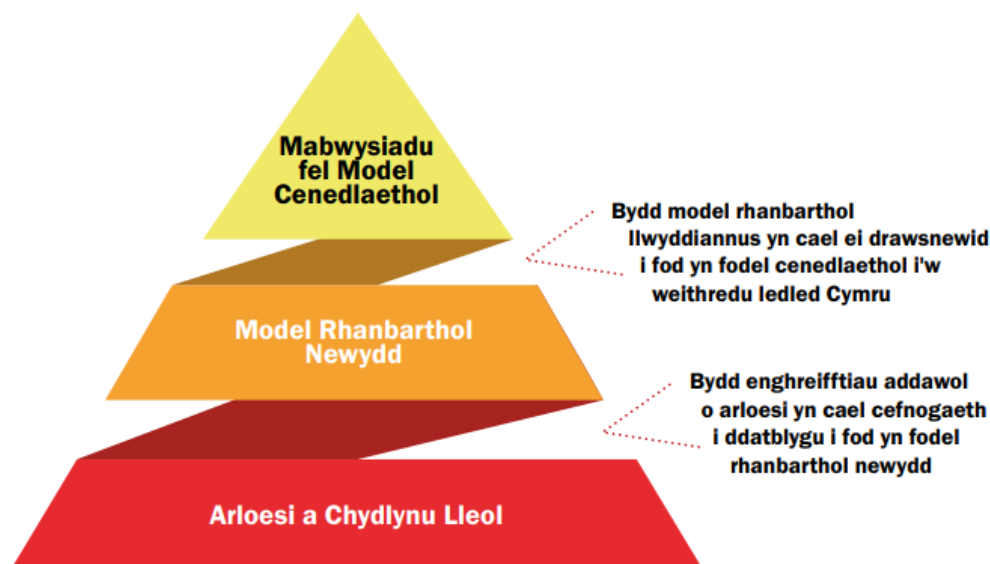
Cymru Iachach

19. Mae *Cymru Iachach* (2018) yn nodi bod y trefniadau partneriaeth rhanbarthol hyn a'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn sbardunau allweddol ar gyfer integreiddio ar lefel ranbarthol, a'u bod yn gallu cyfuno adnoddau ac arbenigedd er mwyn darparu modelau gofal ataliol, di-dor (3).
20. Mae nodau a dyheadau *Cymru Iachach* yn gyson ag egwyddorion a bwriadau Deddf 2014 a'r Canllawiau Statudol hyn, ac maent yn adeiladu arnynt.
21. Mae *Cymru Iachach* yn nodi uchelgais Llywodraeth Cymru i drawsnewid y system iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn cefnu ar ofal aciwt mewn ysbytai a symud tuag at iechyd, llesiant a gweithgarwch atal yn y gymuned.

Ffigur 1 Nodau triniaeth mewn ysbytai ac ym maes gofal, Cymru Iachach

22. Gan ddefnyddio fframwaith y Nod Pedwarplyg a'r 10 egwyddor cynllunio, mae'n gosod y cyfeiriad ar gyfer trawsnewid y system iechyd a gofal cymdeithasol. Hefyd, mae'n ceisio hyrwyddo'r broses o rannu dysgu ac ymarfer da rhwng sefydliadau iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn sicrhau bod y system yng Nghymru yn gallu esblygu a chael ei thrawsnewid trwy adeiladu ar arferion da yn lleol i hwyluso mabwysiadu modelau rhanbarthol a sefydlu modelau gofal cenedlaethol yn y pen draw.

Ffigur 1 Modelau Gofal

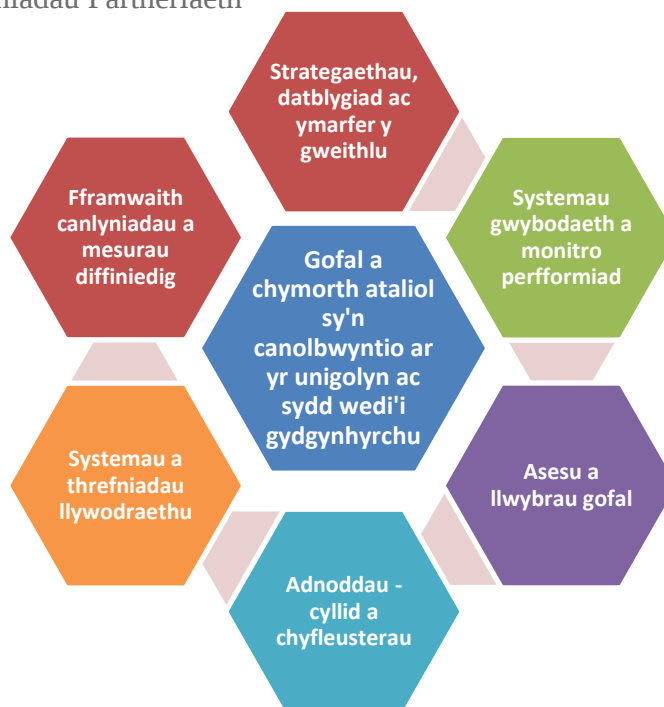
23. Un o'r sbardunau allweddol i hyrwyddo integreiddio ar draws ieuchyd a gofal cymdeithasol a datblygu modelau gofal cenedlaethol yw'r Gronfa Integreiddio Rhanbarthol ar gyfer ieuchyd a Gofal Cymdeithasol. Sylfaen ganolog y Gronfa yw datblygu a gwreiddio chwe model gofal integredig cenedlaethol sy'n darparu gofal a chymorth i'r grwpiau poblogaeth blaenoriaeth sy'n cael eu hamlinellu yn ddiweddarach yn y Canllawiau Statudol hyn. Dyma'r chwe model gofal:
 - gofal cymunedol: atal a chydgyssylltu cymunedol
 - gofal cymunedol: gofal cymhleth agos at y cartref
 - hyrwyddo ieuchyd a lles emosiynol da
 - cefnogi teuluoedd i aros gyda'i gilydd yn ddiogel, a chymorth therapiwtig ar gyfer plant â phrofiad o fod mewn gofal
 - gwasanaethau gartref o'r ysbyty
 - atebion seiliedig ar lety.
24. Bydd y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol ar gyfer ieuchyd a Gofal Cymdeithasol yn galluogi'r cyrff partneriaeth i weithio gyda'i gilydd i ddatblygu'r chwe model gofal integredig cenedlaethol trwy weithgareddau a ariennir gan y prosiect erbyn mis Mawrth 2027.
25. Bydd diwygiadau arfaethedig i'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Rheoliad 10) yn gosod amcan newydd ar gyfer y Byrddau Partneriaeth i sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i ddatblygu gwasanaethau a threfniadau ieuchyd a gofal cymdeithasol integredig. Felly, bydd gan y Byrddau rôl allweddol yn helpu i gynorthwyo'r cyrff partneriaeth i ddatblygu a gwreiddio'r chwe model o ofal sy'n sylfaen i weithgareddau a ariennir gan y prosiect o dan y Gronfa.
26. Mae *Cymru Iachach* yn cynnwys cam allweddol sy'n nodi bod angen i glystyrau gofal sylfaenol barhau i ddatblygu modelau o waith partneriaeth lleol di-dor, gan weithio'n agos â'r cyrff partneriaeth i hyrwyddo ffyrdd trawsnewidiol o weithio sy'n cael eu mabwysiadu ar draws Cymru. Mae Pennod 6 o'r Canllawiau Statudol hyn yn amlinellu sut y dylai'r cyrff partneriaeth gysoni eu gwaith â'r

trefniadau partneriaeth a nodir o dan y Rhaglen Gofal Sylfaenol Strategol. Mae rhagor o wybodaeth am y rhaglen hon ar gael yma: [Rhaglen Strategol - Gofal Sylfaenol \(gig.cymru\)](#).

Diffinio integreiddio

27. Mae integreiddio yn golygu bod gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn gweithio gyda'i gilydd yn gyfannol ac yn ddi-dor i gydnabod, ymateb i, a diwallu anghenion iechyd, llesiant, gofal a chymorth pobl a chymunedau.
28. Cyflawnir hyn trwy ddarparu gwasanaethau iechyd, gofal cymdeithasol a llesiant sy'n cael eu cynllunio/comisiynu, eu trefnu, a'u darparu ar y cyd ar draws sectorau a ffiniau sefydliadol.
29. Bwriedir i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol ddarparu'r fforwm a'r amgylchedd priodol i'r cyrff partneriaeth allu dod ynghyd â phartneriaid perthnasol eraill i rannu gwybodaeth ac adnoddau er mwyn datblygu dulliau integredig o gynllunio, comisiynu a threfnu gwasanaethau iechyd, gofal a llesiant cymunedol ar gyfer eu poblogaeth.
30. Er mai'r uchelgais yng Nghymru yw symud yn fwyfwy tuag at gynnig iechyd a gofal cymdeithasol integredig ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, ar hyn o bryd mae'r systemau iechyd a gofal cymdeithasol yn parhau i fod ar wahân yn ddeddfwriaethol ac yn strwythurol. Gan weithio oddi mewn i'r cyd-destun strwythurol hwn, bydd angen i'r cyrff partneriaeth wneud defnydd effeithiol o'r fforwm a gynnigir gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol er mwyn cydweithredu'n effeithiol i gynllunio a datblygu cynnig iechyd a gofal cymdeithasol integredig ar gyfer pobl yn eu rhanbarth.
31. Cydnabyddir bod y dirwedd ddeddfwriaethol a strwythurol bresennol yn cynnwys sbectwm o gydlynw gwasanaethau y mae'n rhaid i'r cyrff partneriaeth ei ystyried a'i ddatblygu ochr yn ochr â dyhead i ddarparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol di-dor ac integredig ar gyfer pobl Cymru a fynegir yng *Nghymru Iachach*. **Dylai'r** cyrff partneriaeth barhau i esblygu eu darpariaeth gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn y gymuned er mwyn sicrhau bod y ddarpariaeth yn fwy di-dor ac integredig. Mae hyn yn golygu y bydd y ddarpariaeth:
 - wedi'i halinio – gwasanaethau nad ydynt wedi'u cysylltu'n uniongyrchol â'i gilydd ond sy'n ymwybodol o'i gilydd ac yn ategu ei gilydd
 - yn gydgysylltiedig – gwasanaethau ar wahân sy'n ategu ei gilydd ac yn cael eu cynllunio a'u cydlynw gyda llwybrau atgyfeirio cysylltiedig er mwyn sicrhau mynediad hwylus
 - yn ddi-dor – gwasanaethau cysylltiedig sy'n cael eu cynllunio a'u cydlynw gydag un pwynt cyswllt/atgyfeirio, gan gynnig llwybr gofal a chymorth di-dor i bobl wedi'i ddarparu gan dimau iechyd a gofal cymdeithasol ar wahân ond sydd wedi'u cysylltu'n dda
 - yn integredig – un gwasanaeth iechyd a gofal cymdeithasol integredig gydag un pwynt cyswllt/atgyfeirio sy'n cynnig un llwybr iechyd a gofal cymdeithasol cyfannol, wedi'i ddarparu gan dîm iechyd a gofal integredig.

32. Er mwyn sicrhau manteision cynnig iechyd a gofal cymdeithasol integredig, **dylai'r** cyrff partneriaeth gydweithio â phartneriaid rhanbarthol eraill sy'n cael eu cynrychioli ar y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol i wneud y canlynol:
- sicrhau bod pobl yn ganolog i'r broses o gynllunio a darparu gwasanaethau gofal a chymorth integredig ar y cyd
 - gwella canlyniadau llesiant trwy ddarparu gwasanaethau integredig
 - gwella ansawdd gwasanaethau a phrofiad defnyddwyr gwasanaethau trwy ddulliau ac adnoddau integredig
 - mynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd a gofal cymdeithasol, yn enwedig ar draws y grwpiau poblogaeth â blaenoriaeth, trwy weithio mewn ffordd integredig
 - gwella effeithlonrwydd gwasanaethau a systemau trwy ddulliau ac adnoddau integredig
33. O safbwynt cynllunio a chomisiynu, bydd angen i'r cyrff partneriaeth a'r Byrddau ystyried integreiddio ar dair lefel:
- **macro**: integreiddio sefydliadol/strategol ac integreiddio sy'n canolbwyntio ar y system ledled y meysydd iechyd a gofal cymdeithasol
 - **meso**: integreiddio ar lefel gwasanaethau a'r gweithlu; mae'r broses hon yn cael ei hystyried yn un endid o safbwynt defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr
 - **micro**: darparu gofal a chymorth integredig ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr unigol.
34. Mae'r tair lefel hyn yn gydgyssylltiedig ac yn gydberthnasol ac maent yn digwydd pan fydd ffiniau systemau, sefydliadau a sectorau yn cael eu dileu. Mae ffyrdd newydd ac arloesol o weithio, a dull integredig o ddarparu gwasanaethau yn gallu dod i'r amlwg wrth i'r rhwystrau hyn gael eu dileu.
35. Wrth gynllunio system iechyd a gofal cymdeithasol integredig, **dylai'r** cyrff partneriaeth a'r Byrddau ystyried pob un o'r galluogwyr allweddol canlynol gan sicrhau bod pob un ohonynt ar waith ar lefel macro, meso a micro er mwyn cefnogi cynnig gwasanaeth di-dor neu integredig effeithiol.

Ffigur 2 – Galluo gwyr Integreiddio

36. Bydd glasbrint manylach ar gyfer integreiddio ar draws iechyd a gofal cymdeithasol yn cael ei ddatblygu, a bydd yn gweithredu fel map i Gymru i sicrhau bod gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn cael eu hintegreiddio i ddiwallu anghenion llesiant y boblogaeth. Mae'r glasbrint yn seiliedig ar ofal a chymorth integredig ac ataliol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn lle mae pob agwedd ar y model yn cael ei hintegreiddio. Yn ogystal, wrth i'r glasbrint esblygu, bydd set o safonau sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn yn cael eu llunio ar gyfer yr hyn y dylai pobl ei ddisgwyl gan wasanaethau integredig (ar ffurf datganiadau 'Rwyf') a'r hyn y bydd y gweithlu, sefydliadau a sectorau yn ei wneud i ddiwallu anghenion gofal a chymorth pobl (ar ffurf datganiadau 'Rydym').
37. Mae yna sawl rhaglen y gallant weithio gyda'i gilydd i greu'r weledigaeth ar gyfer integreiddio, yn enwedig ar lefel gymunedol. Bydd y Rhaglen Seilwaith Cymunedol a datblygu clystyrau gofal sylfaenol, ynghyd â datblygu a chyflwyno'r chwe model cenedlaethol o ofal integredig (a nodir ym mharagraff 24) yn darparu cyfle i integreiddio ar lefel gymunedol er mwyn darparu gofal a chymorth i ddefnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr mewn ffordd gydgyssylltiedig i sicrhau eu canlyniadau llesiant. Bydd yn gyfle i gysoni dull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ac sy'n seiliedig ar hawliau ym maes llesiant.
38. Mae plant, pobl ifanc, oedolion, gofalwyr, eu teuluoedd a'u cymunedau yn asedau pwysig ac mae ganddynt sgiliau, arbenigedd a galluoedd. Maen nhw'n ganolog i'r fframwaith cyfreithiol hwn. Bydd cydgynhyrchu â phobl yn allweddol i sicrhau llesiant a datgloi'r potensial ar gyfer creadigrwydd a fydd yn gwneud defnydd gwell a mwy effeithiol o'r holl adnoddau sydd ar gael.

Diffiniad o lesiant

39. Mae adran 2 o Ran 1 o Ddeddf 2014 yn darparu diffiniad clir o lesiant sy'n berthnasol i'r canlynol:

- pobl y mae arnynt angen gofal a chymorth

- gofawlyr y mae arnynt angen cymorth.
40. Mae'r cyfeiriad at lesiant yn Deddf 2014 yn golygu lesiant person y mae arno angen gofal a chymorth a gofawlyr y mae arnynt angen cymorth mewn perthynas ag unrhyw un o'r agweddau canlynol:
- iechyd corfforol, iechyd meddwl a lesiant emosiynol
 - amddiffyn rhag camdriniaeth ac esgeulustod
 - addysg, hyfforddiant a gweithgareddau hamdden
 - perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol
 - cyfraniad a wneir at gymdeithas
 - sicrhau hawliau a hawlogaethau
 - lesiant cymdeithasol ac economaidd
 - addasrwydd llety preswyl.
41. O ran plentyn, mae "lesiant" hefyd yn cynnwys:
- datblygiad corfforol, deallusol, emosiynol, cymdeithasol ac ymddygiadol
 - 'lles' fel y diffinnir y term Saesneg cyfatebol "welfare" at ddibenion Deddf Plant 1989.
42. O ran oedolyn, mae lesiant hefyd yn cynnwys:
- rheolaeth dros fywyd pob dydd
 - cymryd rhan mewn gwaith.
43. Mae Deddf 2014 yn darparu diffiniad clir a chyson o lesiant sy'n berthnasol i bobl y mae arnynt angen gofal a chymorth, a gofawlyr y mae arnynt angen cymorth. Mae adran 5 o Ddeddf 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson sy'n cyflawni swyddogaethau o dan Ddeddf 2014 i geisio hyrwyddo lesiant pobl y mae arnynt angen gofal a chymorth, a gofawlyr y mae arnynt angen cymorth. Mae'r ddyletswydd gyffredinol hon i geisio hyrwyddo lesiant yn berthnasol i bob person a chorff sy'n cyflawni swyddogaethau o dan Ddeddf 2014, gan gynnwys Gweinidogion Cymru a'r cyrff partneriaeth.
44. Mae gan Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, fel y'u rhagnodwyd o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, y cyfrifoldeb ehangach i sicrhau'r amgylchedd a'r amodau cywir i wella lesiant ar gyfer y boblogaeth gyfan trwy ganolbwyntio ar y saith nod lesiant canlynol:
- Cymru lewyrchus
 - Cymru gydnerth
 - Cymru iachach
 - Cymru sy'n fwy cyfartal
 - Cymru o gymunedau cydlynus
 - Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
 - Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang.
45. Mae Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn canolbwyntio'n benodol ar gynllunio i ddarparu iechyd a gofal cymdeithasol integredig, a fydd yn ei dro yn hyrwyddo lesiant gwell. **Dylai'r** Byrddau gysylltu'n rheolaidd â'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus er mwyn sicrhau bod eu blaenoriaethau lesiant yn cyfateb.

4. Trefniadau Partneriaeth: Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol

46. Mae Rhan 9 o Ddeddf 2014 yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau yn ymwneud â threfniadau partneriaeth rhwng awdurdodau lleol a byrddau iechyd (y cyrff partneriaeth). Nodir y trefniadau hyn yn Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015 ('y Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth'), a sefydlodd Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol. Y swyddogaethau sydd angen eu cyflawni yn unol â'r trefniadau partneriaeth yw'r swyddogaethau sy'n cael eu disgrifio yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth.
47. Mae'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyrff partneriaeth ym mhob ardal bwrdd iechyd wneud trefniadau partneriaeth, o dan gyfarwyddyd Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Mae'r Byrddau'n cyflawni swyddogaeth allweddol wrth ddod â'r cyrff partneriaeth at ei gilydd gyda rhanddeiliaid eraill i benderfynu ble y bydd darparu gwasanaethau, gofal a chymorth mewn modd integredig yn fwyaf buddiol i bobl yn eu rhanbarth. Hefyd, bydd y Byrddau yn gwneud cyfraniad hanfodol at oruchwyllo a llywodraethu trefniadau partneriaeth.
48. Mae'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol canlynol wedi'u sefydlu:
 - Caerdydd a'r Fro
 - Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, Cyngor Dinas a Sir Caerdydd a Chyngor Bro Morgannwg
 - Cwm Taf Morgannwg
 - Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg, Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful a Chyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr
 - Gwent
 - Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan, Cyngor Sir Fynwy, Cyngor Dinas Casnewydd, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen a Chyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent
 - Gogledd Cymru
 - Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Cyngor Sir y Fflint, Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam, Cyngor Sir Ynys Môn, Cyngor Sir Gwynedd, Cyngor Sir Ddinbych a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
 - Powys
 - Bwrdd Iechyd Addysgu Powys a Chyngor Sir Powys
 - Gorllewin Morgannwg
 - Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe, Cyngor Dinas a Sir Abertawe a Chyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot
 - Gorllewin Cymru
 - Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, Cyngor Sir Penfro, Cyngor Sir Caerfyrddin a Chyngor Sir Ceredigion
49. **Dylai'r** Byrddau gyhoeddi rhestr lawn o'r sefydliadau sy'n aelodau ohonynt ar eu gwefannau.

Rôl ac aelodaeth

50. Mae Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn hanfodol i sicrhau bod y trefniadau partneriaeth rhanbarthol ehangach o dan Ran 9 o Ddeddf 2014 yn gweithio'n effeithiol, ac mae eu cyfansoddiad yn adlewyrchu natur amlsector y bartneriaeth. Yn ogystal â chynrychiolwyr o'r cyrff partneriaeth a chyrff cyhoeddus eraill, mae'r Byrddau yn cynnwys aelodau sy'n ddinasyddion cyffredin (defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr) a'r rhai sy'n cynrychioli sefydliadau'r trydydd sector, a darparwyr gofal a thai.
51. Bydd llawer o aelod-sefydliadau yn gweithredu o fewn ffiniau nad ydynt o reidrwydd yn cyd-fynd â ffiniau'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Bydd ganddynt bortffolios amrywiol hefyd - er enghraifft, mae awdurdodau lleol yn gyfrifol am bolisïau y tu hwnt i ofal cymdeithasol, yn cynnwys tai ac addysg. Serch hynny, mae'n rhaid cael cydbwysedd rhwng sefydlu nifer ymarferol o aelodau'r Bwrdd a sicrhau'r gynrychiolaeth fwyaf cyflawn posibl.
52. Mae'n bwysig cofio bod holl aelodau'r Bwrdd (gan gynnwys aelodau cyfetholedig) yn bartneriaid cyfartal wrth wneud penderfyniadau. O ystyried yr ystod eang o gyfranogwyr, dylai'r Bwrdd fod yn glir iawn ynglŷn â pham y mae materion penodol yn cael eu cyflwyno iddo, y camau i'w cymryd a'r math o benderfyniad y mae disgwyl iddo ei wneud, gan sicrhau ei fod yn gyson â chylch gwaith a chymhwysedd y Bwrdd.
53. Mae Rheoliad 11 o'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn amlinellu aelodaeth y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol. Mae wedi'i rhestru isod. Dylid nodi bod y rhestr hon yn adlewyrchu diwygiadau arfaethedig i Reoliad 11 a fyddai'n ei gwneud yn ofynnol i'r Byrddau gynnwys cynrychiolwyr o Ymddiriedolaeth Ambiwlans Cymru, Cynghorau Gwirfoddol Sirol a darparwyr gofal sylfaenol.
54. **Rhaid** i aelodau Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol gynnwys y canlynol:

Awdurdodau lleol

- o leiaf un aelod etholedig (cynghorydd) o awdurdod lleol a sefydlodd y Bwrdd
- y person a benodwyd yn gyfarwyddwr gwasanaethau cymdeithasol o dan adran 144 o Ddeddf 2014 mewn cysylltiad â phob awdurdod lleol a sefydlodd y Bwrdd, neu ei gynrychiolydd enwebedig
- o leiaf un uwch-swyddog awdurdod lleol sy'n gyfrifol am dai gan gynnwys y cyfrifoldeb dros gysylltiadau â buddsoddiadau cyfalaf mewn tai, yn un o'r ardaloedd a gwmpesir gan y Bwrdd
- o leiaf un uwch-swyddog awdurdod lleol sy'n gyfrifol am addysg yn un o'r ardaloedd a gwmpesir gan y Bwrdd

Byrddau iechyd

- o leiaf un aelod o'r bwrdd iechyd a sefydlodd y Bwrdd (dylai fod yn aelod anweithredol)
- o leiaf un cynrychiolydd o'r bwrdd iechyd a sefydlodd y Bwrdd (dylai fod yn gyfarwyddwr gweithredol)

Y Trydydd Sector

- o leiaf dau berson sy'n cynrychioli buddiannau sefydliadau'r trydydd sector yn yr ardal a gwmpesir gan y Bwrdd
- o leiaf un person sy'n cynrychioli'r Cynghorau Gwirfoddol Sirol yn yr ardal a gwmpesir gan y Bwrdd

Darparwyr Gofal

- o leiaf un person sy'n cynrychioli buddiannau darparwyr gofal yn yr ardal a gwmpesir gan y Bwrdd
- o leiaf un person sy'n cynrychioli buddiannau landlordiaid cymdeithasol cofrestredig yn yr ardal a gwmpesir gan y Bwrdd
- o leiaf un person sy'n cynrychioli buddiannau darparwyr gofal sylfaenol ar gyfer yr ardal a gwmpesir gan y Bwrdd

Dinasyddion

- o leiaf un person sy'n cynrychioli buddiannau pobl ag anghenion gofal a chymorth yn yr ardal a gwmpesir gan y Bwrdd
- o leiaf un person sy'n cynrychioli buddiannau gofalwyr yn yr ardal a gwmpesir gan y Bwrdd.

Arall

- cynrychiolydd o Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans Cymru.

55. **Gall** y Byrddau gyfethol pobl eraill i fod yn aelodau o'r Bwrdd fel y bo'n briodol. Mae'r rheoliadau'n cyfeirio at isafswm aelodaeth y byrddau ond mae nifer y cynrychiolwyr ac ystod y bobl dan sylw yn fater i'w benderfynu'n lleol.
56. Mae pobl eraill y gellid eu hystyried i'w cyfethol yn cynnwys cynrychiolwyr o'r gwasanaeth tân, yr heddlu, ac iechyd y cyhoedd.

Sylwedyddion annibynnol

57. Byddai diwygiadau arfaethedig i Reoliad 11 o'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn darparu i'r Byrddau wahodd sefydliadau i gael statws sylwedydd annibynnol ar y Bwrdd fel y bo'n briodol. Ni fyddai'r aelodau hyn yn aelodau o'r Bwrdd, felly ni fyddent yn cymryd rhan ym mhrosesau gwneud penderfyniadau ffurfiol y Bwrdd nac yn cael pleidlais. Fodd bynnag, byddent yn gallu cyflwyno sylwadau a chymryd rhan yn nhrafodaethau'r bwrdd.

Corff Llais y Dinesydd

58. Byddai diwygiadau arfaethedig i Reoliad 10 o'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r Byrddau weithio gyda'r sefydliad newydd, Corff Llais y Dinesydd, i hyrwyddo cyfranogiad pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr yng ngwaith y bartneriaeth ranbarthol. Mae Corff Llais y Dinesydd yn cynrychioli lleisiau a barn pobl Cymru yn ymwneud â gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Mae'n annibynnol ar y llywodraeth, y GIG ac awdurdodau lleol, ond mae'n gweithio gyda nhw i gefnogi'r gwaith o wella gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn yn barhaus. **Rhaid** i'r Byrddau weithio gyda Chorrff Llais y Dinesydd i hyrwyddo cyfranogiad a chydgyhyrchu gan ddefnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr yng ngwaith y bartneriaeth ranbarthol.
59. Byddai'r diwygiadau arfaethedig i Reoliad 11 hefyd yn golygu bod yn **rhaid** i'r Byrddau wahodd aelod o Gorff Llais y Dinesydd i fod yn sylwedydd annibynnol ar y Bwrdd. Bydd statws sylwedydd annibynnol yn helpu i hwyluso datblygiad y berthynas rhwng Corff Llais y Dinesydd a'r Bwrdd.

Creu'r amgylchedd cywir

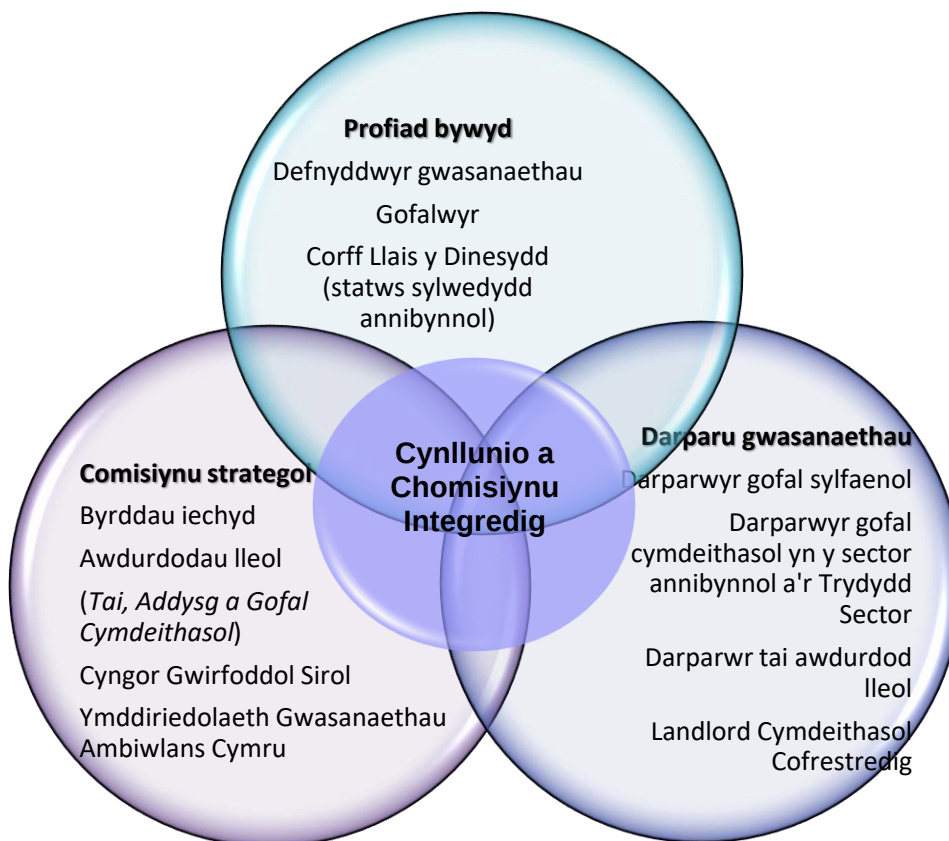
60. Mae cyfansoddiad y Byrddau wedi'i gynllunio i adlewyrchu cwmpas a swyddogaethau'r bartneriaeth ranbarthol, a sicrhau bod cynlluniau strategol a

threfniadau comisiynu yn cael eu llywio gan wybodaeth a phrofiadau defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr, darparwyr gwasanaethau, y trydydd sector a'r cyrff statudol. Bydd gan bob aelod o'r Bwrdd statws cyfartal, a byddant yn gallu rhannu gwybodaeth a mewnwleidiadau penodol, gan lywio a llunio'r broses gynllunio strategol trwy eu safbwynt penodol hwy. Mae pob aelod o'r Bwrdd yn llais cynrychioliadol ar gyfer eu sefydliad neu eu sector, ac maent yn cyflawni swyddogaeth allweddol yn hyrwyddo cydweithredu.

61. **Dylai'r** Bwrdd geisio sicrhau aelodaeth amrywiol yn unol ag ysbryd cynhwysol gweithio mewn partneriaeth, gan gefnogi'r egwyddor o wasanaethau sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.
62. Trwy ddwyn ynghyd cynllunwyr strategol, darparwyr gwasanaethau a dinasyddion ar y Bwrdd, mae modd creu deinamig unigryw sy'n gallu bod yn heriol ar adegau, yn sgil profiadau, iaith, a blaenoriaethau cyferbyniol gwahanol yr aelodau. Cyfrifoldeb holl aelodau'r Bwrdd yw sicrhau bod pob aelod yn gallu gwneud cyfraniad llawn a chyfartal at waith y Bwrdd, a'u bod yn creu diwylliant o barch a chynhwysiant.
63. Mae'n hanfodol bod dinasyddion yn ganolog i ystyriaethau'r Bwrdd. Fel aelodau llawn o'r Bwrdd, mae'n bwysig iawn bod defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr yn gallu deall a chyfrannu at yr amrywiaeth gyfan o faterion sy'n cael eu hystyried gan y Bwrdd.
64. Dylai'r aelodau sy'n gweithio i'r cyrff partneriaeth neu gyrff cyhoeddus eraill ddeall a gwerthfawrogi swyddogaeth a chyfraniad posibl aelodau ehangach y

Bwrdd, a'r gwerth y maent yn ei ychwanegu at waith bwrdd y Bwrdd a'r bartneriaeth ehangach.

65. Mae Ffigur 4 yn dangos sut y gall yr aelodau ddod â sawl safbwynt ynghyd, gan gydnabod y gallai aelodau ddod â mwy nag un safbwynt ar y tro.

Ffigur 4 Tair Efen Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a'i aelodau (gan gynnwys aelodau ychwanegol a gynigir trwy ddiwygiadau i Reoliad 11 o'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth)

Partneriaid profiad bywyd

66. **Rhaid** i'r cyrff partneriaeth gynnwys dinasyddion yn eu gwaith a gallu dangos sut y maent wedi ymgysylltu â defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr ar bob lefel gan gynnwys asesu anghenion, cynllunio strategol, a chynllunio a darparu gwasanaethau. **Rhaid** i'r cyrff partneriaeth roi trefniadau clir ar waith ar gyfer ymgysylltu a chyfranogi, gan gynnwys trefniadau ar gyfer casglu safbwyntiau ystod eang o ddinasyddion a'u hadrodd yn ôl i'r Bwrdd.
67. **Rhaid** i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol gynnwys o leiaf un aelod sy'n cynrychioli buddiannau pobl sydd ag anghenion gofal a chymorth, ac o leiaf un aelod sy'n cynrychioli buddiannau gofalwyr. Bydd cynnwys yr aelodau hyn yn helpu i sicrhau bod gwerthoedd cydgynhyrchu, ymgysylltu a llais wedi'u gwreiddio yng ngwaith y Bwrdd, a bod profiadau bywyd defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr yn helpu i lunio a llywio'r broses o gynllunio a darparu

gwasanaethau iechyd, gofal cymdeithasol ac ataliol integredig ledled y rhanbarth.

68. Mae'r aelodau sy'n ddefnyddwyr gwasanaethau ac yn ofalwyr yn lleisiau cynrychioliadol ar gyfer defnyddwyr a gofalwyr yn y rhanbarth. Mae potensial hefyd iddynt weithredu fel eiriolwyr pobl sy'n derbyn gwasanaethau. Yn ogystal â'u profiad eu hunain o dderbyn neu roi gofal a chymorth, maent yn gallu cyflwyno elfen o her adeiladol i waith y Bwrdd. Fodd bynnag, nid oes modd disgwyl iddynt gynrychioli pawb sydd angen gofal a chymorth na phob gofalwr. Maent yn gwasanaethu ar y Bwrdd fel unigolion ac maent yn lleisiau cynrychioladol yn hytrach na chynrychiolwyr defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr. Ni nhw ddylai fod yr unig fodd neu'r prif fodd o adrodd safbwyntiau defnyddwyr gwasanaethau neu ofalwyr. **Dylai'r Bwrdd** roi trefniadau ar waith ar gyfer casglu safbwyntiau ystod eang o ddinasyddion a'u hadrodd yn ôl i'r Bwrdd. Hefyd, bydd angen i'r Bwrdd ystyried y ffordd orau o sicrhau bod defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr yn cymryd rhan mewn unrhyw is-grwpiau neu fforymau a sefydlir o dan lefel y Bwrdd.
69. Mae Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn gweithredu ar lefel strategol oddi mewn i'r bartneriaeth ranbarthol ehangach, a dylai swyddogaeth a chyfraniad aelodau'r Bwrdd adlewyrchu hyn. Fodd bynnag, dylai cydgynhyrchu yng ngwir ystyr y gair ddechrau ar y lefel isaf bosibl o fewn y bartneriaeth, gydag aelodau'r bwrdd sy'n ddefnyddwyr gwasanaethau ac yn ofalwyr yn gweithredu fel y cam gwirio strategol terfynol i sicrhau bod y trefniadau partneriaeth wir yn mynd ati i gydgynhyrchu gyda'i ddinasyddion. Mae'r aelodau hyn yn cyflawni swyddogaeth strategol allweddol wrth ddal y bartneriaeth i gyfrif am wneud yr hyn a ddywedodd y byddai'n ei wneud, a sut y mae'r cyrff partneriaeth wedi sicrhau adnoddau a nodi eu dull gweithredu. Dylent bennu i ba raddau y mae'r cyrff partneriaeth a'r Bwrdd yn arfer yr egwyddorion y maent wedi ymrwymo iddynt, a sut y maent yn estyn allan ac yn ymgysylltu â'u poblogaethau lleol.
70. Swyddogaeth aelodau eraill o'r Bwrdd yw hyrwyddo anghenion dinasyddion. Yn benodol, mae aelodau etholedig yr awdurdod lleol (cynghorwyr) sy'n gwasanaethu ar y Bwrdd yn hyrwyddo lleisiau eu hetholwyr sydd angen gofal a chymorth, neu sy'n darparu gofal di-dâl. Hefyd, mae gan Gadeirydd y Bwrdd gyfrifoldeb penodol am sicrhau bod pob llais yn cael ei glywed ar lefel y Bwrdd ledled y bartneriaeth ehangach.

Plant a phobl ifanc

71. Mae'n **rhaid** i'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol ystyried sut y gall plant a phobl ifanc sydd angen gofal a chymorth, gofalwyr ifanc, a phobl ifanc sydd â phrofiad o fod mewn gofal gyfrannu at eu gwaith ar lefel strategol, yn ogystal â goruchwyllo sut y mae'r cyrff partneriaeth yn ymgysylltu â phlant a phobl ifanc yng ngwaith ehangach y bartneriaeth. Bydd hyn yn bwysig iawn os nad yw plant a phobl ifanc yn cael eu cynrychioli'n uniongyrchol ar y Byrddau.
72. O dan adran 12 o Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010, mae gan awdurdodau lleol ddyletswydd i wneud y cyfryw drefniadau ag y maent yn ystyried yn addas i hyrwyddo a hwyluso cyfranogiad gan blant a phobl ifanc mewn penderfyniadau a wneir gan awdurdodau lleol a allai effeithio arnynt. Byddai diwygiadau arfaethedig i Reoliad 10 o'r Rheoliadau Trefniadau

Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r Byrddau oruchwylio cyflawni'r ddyletswydd adran 12 mewn perthynas â'r trefniadau partneriaeth rhanbarthol. Gallai byrddau ystyried sefydlu is-grŵp at ddiben cynorthwyo i arfer yr amcan hwn.

Partneriaid comisiynu strategol

73. Yn ogystal â darparu gwybodaeth am gomisiynu strategol, adnoddau, gallu seilwaith a phrofiadau cyflenwi gwasanaethau, rôl partneriaid comisiynu strategol yw goruchwylio ymdriniaeth effeithiol o sicrwydd a phrosesau corfforaethol ar draws cyrff statudol a'r bartneriaeth yn ehangach. Fel rhan o'r newidiadau arfaethedig i Reoliad 11, yn ogystal â'r cyrff partneriaeth (byrddau iechyd, a swyddogion awdurdodau lleol o'r meysydd gofal cymdeithasol, tai ac addysg) byddai'r partneriaid comisiynu strategol hefyd yn cynnwys y Cynghorau Gwirfoddol Sirol ac Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans Cymru.

Partneriaid gweithredol / darparwyr

Y trydydd sector

74. **Rhaid** i'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol gynnwys o leiaf dau aelod sy'n cynrychioli buddiannau sefydliadau'r trydydd sector yn y rhanbarth. **Dylai** byrddau sicrhau bod un o aelodau'r trydydd sector yn cynrychioli sefydliadau'r trydydd sector yn lleol a bod un arall yn cynrychioli sefydliadau trydydd sector cenedlaethol.
75. Ni ellir disgwyl i aelodau'r trydydd sector gynrychioli pob sefydliad yn eu sector, ond bydd angen iddynt sicrhau bod y trydydd sector yn ymgysylltu'n effeithiol ac yn gallu dylanwadu ar y gwaith o gynllunio a darparu gwasanaethau integredig. Hefyd, **dylai'r** cyrff partneriaeth sicrhau bod ganddynt ddulliau eraill o gynnwys sefydliadau'r trydydd sector yng ngwaith y bartneriaeth ehangach.

Darparwyr gofal

76. **Rhaid** i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol gynnwys o leiaf un person sy'n cynrychioli buddiannau darparwyr gofal yn y rhanbarth. Bydd y darparwyr hyn yn amrywio o gwmnïau preifat mawr i fusnesau bach a chanolig (BBaCh).
77. Byddai'r newidiadau arfaethedig i Reoliad 11 yn golygu bod yn **rhaid** i'r Byrddau gynnwys aelod sy'n cynrychioli buddiannau darparwyr gofal sylfaenol yn y rhanbarth hefyd.
78. Ni ellir disgwyl i aelodau'r bwrdd sy'n darparu llais ar gyfer darparwyr gofal gynrychioli'r holl amrywiaeth o ddarpariaeth ym maes gofal cymdeithasol plant ac oedolion, neu ym maes gofal sylfaenol, ond dylent allu trafod materion sy'n berthnasol i'r sector cyfan yn ystod cyfarfodydd y Bwrdd. Hefyd, **dylai'r** cyrff partneriaeth sicrhau bod ganddynt ddulliau o gynnwys darparwyr gofal yng ngwaith y bartneriaeth ehangach.

Aelodau ehangach

Tai

79. **Rhaid** i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol gynnwys yr aelodau canlynol i gynrychioli'r maes tai:

Cynrychiolydd awdurdod lleol

80. **Rhaid** i'r Bwrdd gynnwys o leiaf un uwch-swyddog awdurdod lleol sy'n gyfrifol am dai, gan gynnwys buddsoddiad cyfalaf mewn tai, neu gysylltiadau â buddsoddiad cyfalaf mewn tai, yn y rhanbarth. Dylai'r aelod fod ar lefel cyfarwyddwr er mwyn caniatáu iddo ddarparu trosolwg gwybodus ar wella canlyniadau llesiant yng nghyd-destun integreiddio a chydweithredu rhwng y meysydd iechyd, tai a gofal cymdeithasol ac er mwyn diwallu anghenion gofal a chymorth defnyddwyr gwasanaethau. Bydd yn cynrychioli cyfarwyddwyr tai eraill yn y rhanbarth a bydd disgwyl iddo gysylltu â strwythurau rhanbarthol, grwpiau perthnasol, a rhwydweithiau er mwyn sicrhau rhagolwg cwbl wybodus. Er enghraifft, bydd y Grwpiau Cydweithredol Rhanbarthol newydd sy'n cael eu creu o dan y canllawiau Grant Cymorth Tai yn ddull pwysig o hwyluso ymgysylltu a chydweithredu.

Landlord cymdeithasol cofrestredig

81. **Rhaid** i'r Bwrdd gynnwys o leiaf un person sy'n cynrychioli landlordiaid cymdeithasol cofrestredig yn y rhanbarth. Ni ellir disgwyl i'r aelodau sy'n darparu llais ar gyfer landlordiaid cymdeithasol cofrestredig gynrychioli pob sefydliad yn eu sector, ond bydd angen iddynt sicrhau bod y sector yn ymgysylltu'n effeithiol ac yn gallu dylanwadu ar y gwaith o gynllunio a darparu gwasanaethau llety integredig, a chyfrannu at hynny, fel y bo'n briodol. Dylai trefniadau ymgysylltu ar gyfer y sectorau hyn gynnwys y Grwpiau Cydweithredol Rhanbarthol a gafodd eu creu o dan ganllawiau Grant Cymorth Tai a fforymau rhanbarthol eraill (er enghraifft, fforymau a sefydlwyd o dan ddyletswydd adran 16 i hyrwyddo mentrau cymdeithasol, mentrau cydweithredol, gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan ddefnyddwyr a'r trydydd sector).

Addysg

82. **Rhaid** i'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol gynnwys o leiaf un uwch-swyddog yn yr awdurdod sy'n gyfrifol am addysg yn y rhanbarth. **Dylai'r** aelod fod ar lefel cyfarwyddwr i ganiatáu iddo fynegi ei safbwynt ar wella canlyniadau llesiant plant ag anghenion cymhleth a/neu anghenion gofal a chymorth, plant sydd ag anawsterau emosiynol ac ymddygiadol, y rhai sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol neu sydd â phrofiad o fod mewn gofal, a'r rhai sydd ar gyrion gofal. Bydd yn cynrychioli cyfarwyddwyr addysg eraill yn y rhanbarth a bydd disgwyl iddo gysylltu â strwythurau rhanbarthol a chenedlaethol eraill, megis Cymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru, er mwyn sicrhau rhagolwg cwbl wybodus. Bydd angen i gynrychiolwyr addysg gysylltu â grwpiau a rhwydweithiau perthnasol eraill i sicrhau eu bod yn gallu llywio a chefnogi'r broses o ddatblygu gwasanaethau integredig ar gyfer plant a phobl ifanc.

Rôl y Cadeirydd

83. Rôl benodol y Cadeirydd yw darparu'r cydbwysedd cywir o arweinyddiaeth, anogaeth a her er mwyn i'r Bwrdd gyflawni ei gyfrifoldeb cyfunol o sicrhau bod

y cyrff partneriaeth yn cydweithio'n effeithiol i fwrw ati i integreiddio iechyd a gofal cymdeithasol a chyflwyno cynlluniau rhanbarthol.

84. Mae agweddau allweddol ar rôl y Cadeirydd yn cynnwys:

- sicrhau bod prosesau llywodraethu ac atebolrwydd priodol yn cael eu sefydlu a'u gweithredu ar gyfer y Bwrdd (ac unrhyw is-grwpiau neu bwyllgorau y mae'r Bwrdd yn eu sefydlu o dan y diwygiadau arfaethedig i'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth)
- sicrhau bod y Bwrdd yn cyflawni ei holl swyddogaethau yn briodol, yn unol â'r hyn a nodir yn y canllawiau hyn
- sicrhau bod prosesau rheoli ac atebolrwydd priodol ar waith mewn perthynas ag unrhyw adnoddau sy'n cael eu rheoli trwy'r bartneriaeth ranbarthol, gan gynnwys cronfeydd cyfun rhanbarthol ac adnoddau Llywodraeth Cymru fel y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol
- adrodd i Swyddogion Llywodraeth Cymru a Gweinidogion Cymru ar gynnydd y Bwrdd, a sicrhau bod adroddiad blynyddol y Bwrdd yn cael ei gyflwyno
- sicrhau bod yr holl aelodau'n cael eu galluogi a'u grymuso i wneud cyfraniad llawn at waith y Bwrdd.

85. Mae'r Cadeirydd yn gwneud gwaith arweinyddiaeth hollbwysig yn creu diwylliant gwaith cytbwys a chynhwysol, oddi mewn i'r Bwrdd ei hun ac ar draws y bartneriaeth ehangach. Mae gan y Cadeirydd gyfrifoldeb penodol am sicrhau bod yr holl aelodau yn cael eu cefnogi a'u galluogi i gyfrannu i'w llawn botensial, yn enwedig wrth gefnogi aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, aelodau o'r trydydd sector a darparwyr. Mae hyn yn cynnwys sicrhau eu bod yn cael eu galluogi i wneud cyfraniad llawn a chyfartal at waith y Bwrdd.

86. Bydd angen i'r Cadeirydd gymryd gofal penodol i sicrhau bod yr aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr yn hyderus gyda'u cyfrifoldebau, a'u cynorthwyo i wneud y defnydd gorau o'u hamser a'u cyfraniadau. Bydd angen cymorth hefyd ar aelodau sy'n cynrychioli darparwyr a'r trydydd sector i ddeall eu rôl. Mae'n arfer da i'r Cadeirydd gyfarfod yn unigol â phob aelod sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr gofal o leiaf ddwywaith y flwyddyn i adolygu cynnydd a gofyn am adborth.

87. **Dylai'r** cyrff partneriaeth sicrhau bod adnoddau digonol ar gael i ddarparu unrhyw hyfforddiant a chymorth gofynnol er mwyn i'r Cadeirydd gyflawni ei ddyletswyddau.

88. Mae rhai o'r camau ymarferol y gall Cadeiryddion eu cymryd i gefnogi aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr gofal wedi'u nodi yn y Siarter a atodir i'r Canllawiau Statudol hyn.

Recriwtio, cymorth a hyfforddiant

89. Bydd diwygiadau arfaethedig i Reoliad 11 o'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn cyflwyno gofynion ar gyfer y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol mewn perthynas â recriwtio a chynorthwyo aelodau. Byddant yn cynnwys gofynion i wneud y canlynol:

- llunio disgrifiadau rôl ar gyfer pob aelod o'r Bwrdd – h.y. ar gyfer pob un o'r

'categoriâu' aelodaeth yn Rheoliad 11(1) – yn unol ag unrhyw ganllawiau cenedlaethol a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru

- rhoi trefniadau tryloyw a hygyrch ar waith ar gyfer recriwtio aelodau'r Bwrdd sy'n cynrychioli pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr
- cymryd camau ymarferol i gefnogi aelodau'r Bwrdd, a rhoi sylw penodol i anghenion cymorth aelodau sy'n cynrychioli pobl ag anghenion gofal a chymorth, gofalwyr, a buddiannau sefydliadau'r trydydd sector neu ddarparwyr gofal.

Recriwtio

90. Mae'n rhaid i'r Bwrdd gyflwyno dulliau tryloyw a hygyrch o hysbysebu a recriwtio aelodau o'r Bwrdd sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr gofal. Dylent geisio dod o hyd i ystod amrywiol o ddarpar ymgeiswyr sy'n adlewyrchu'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu.
91. Mae'n bwysig cofio mai gwaith gwirfoddol yw hwn, ac wrth recriwtio aelodau newydd mae'n rhaid i'r Byrddau nodi disgwyliadau clir, ymarferol, a chyson ar gyfer pob rôl. Rhaid iddynt lunio disgrifiadau rôl clir ar gyfer pob swydd, gan gydymffurfio os oes modd ag unrhyw demptedi a gyhoeddir gan Lywodraeth Cymru.
92. Argymhellir y dylai aelodau wasanaethu am o leiaf dair blynedd os ydynt yn darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr gofal, er mwyn caniatáu iddynt ddatblygu yn y rôl.
93. Hefyd, dylid disgwyl y bydd y rolau'n gyson trwy gydol y tymor ac na fyddant yn cael eu newid yn ystod y tymor, neu o leiaf na fyddant yn cael eu newid heb gytundeb y ddwy ochr. Dylid pennu pwyntiau adolygu, er mwyn caniatáu hyblygrwydd wrth i rolau ddatblygu neu wrth i amgylchiadau newid.
94. Dylai'r disgrifiadau rôl nodi'r isafswm oriau disgwyliedig bob mis yn y rhanbarth. Mae'n bosibl y bydd angen oriau gwahanol o fewnbwn ar gyfer aelodau unigol yn dibynnu ar eu hanghenion.
95. Dylai'r disgrifiadau rôl ei gwneud yn glir bod cymryd rhan mewn cyfarfodydd eraill, gan gynnwys unrhyw is-grwpiau, yn dibynnu ar barodrwydd a gallu'r aelod, mewn trafodaeth â'r Cadeirydd.

Cymorth

96. Rhaid i'r Byrddau gyflwyno strwythur cymorth priodol ar gyfer yr aelodau. Bydd hyn yn cynnwys rhaglen gynefino, hyfforddiant a chymorth rhwng cyfarfodydd ac yn ystod cyfarfodydd.
97. Rhaid i'r Byrddau ystyried yn benodol anghenion cymorth aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr. Mae'r aelodau hyn yn rhoi o'u hamser yn wirfoddol, ac mae'n bosibl eu bod yn gorfod trefnu eu cyfranogiad o amgylch ymrwymadau gofal sylweddol neu ymrwymadau eraill. Gall mynychu cyfarfodydd Bwrdd, darllen papurau, a deall natur gymhleth yr ystod eang o

faterion sy'n cael eu hystyried gan y Bwrdd fod yn hynod anodd a chymryd llawer o amser, yn enwedig i aelodau newydd.

98. Mae'r Byrddau yn gallu cymryd camau ymarferol i sicrhau bod pob aelod yn gallu cymryd rhan weithredol mewn cyfarfodydd. Mae sicrhau bod yr holl bapurau'n cael eu hysgrifennu mewn iaith hygyrch a'u hanfon allan mewn da bryd, yn ogystal â threfnu rhag-gyfarfodydd i edrych drwy'r papurau a materion mewn awyrgylch anffurfiol, yn helpu i feithrin hyder a hwyluso cyfranogiad llawn. Mae'n arfer da i'r Cadeirydd a'r arweinydd rhanbarthol fod yn bresennol yn y rhag-gyfarfod, yn ogystal â'r swyddog cymorth penodedig lle bo un yn bodoli.
99. Hefyd, dylai'r Byrddau roi cyfle i aelodau awgrymu eitemau ar gyfer yr agenda mewn da bryd cyn y cyfarfodydd. Dylai'r Byrddau sicrhau bod amser ar gael mewn cyfarfodydd ar gyfer adborth gan yr aelodau ehangach, a dylid rhoi cyfle i aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr gofal wneud cyflwyniadau yn rheolaidd, efallai ddwywaith y flwyddyn.
100. Gall mentora fod yn ffordd ddefnyddiol o ddarparu cymorth, yn enwedig i aelodau sy'n darparu llais ar gyfer dinasyddion. Gallai aelodau eraill o'r bwrdd fod yn ddefnyddiol iawn yn y cyswllt hwn, yn enwedig aelodau etholedig o awdurdodau lleol (cynghorwyr) neu unigolyn bwrdd iechyd. Gallai'r mentoriaid hyn feithrin cydberthynas â'r aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau neu ofalwyr y tu allan i gyfarfodydd y bwrdd, a gweithredu fel cynghreiriaid yn y cyfarfodydd. Gallai mentora hefyd fod yn ddefnyddiol i aelodau trydydd sector, yn enwedig y rhai sy'n newydd; neu, yn wir, ar gyfer unrhyw aelod newydd o'r Bwrdd.
101. Gall yr aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr gefnogi ei gilydd hefyd. Mae'r Rheoliadau'n nodi bod yn rhaid i bob Bwrdd gael o leiaf un o bob un, ac mae'n arfer da cael mwy nag un o bob un, fel y gallant gynorthwyo ei gilydd a sicrhau cynrychiolaeth yn achos unrhyw absenoldebau na ellir eu hosgoi.

Hyfforddiant

102. Dylai'r Byrddau sicrhau bod pob aelod yn derbyn pecyn sefydlu priodol, sy'n cynnwys dealltwriaeth o sut y mae'r bartneriaeth ranbarthol yn gweithio, swyddogaeth y bwrdd, a'r mathau o drafodaethau strategol a gynhelir a'r penderfyniadau sy'n cael eu gwneud, gan ddatblygu cyd-ddealltwriaeth o rôl a chyfrifoldebau aelodau gwahanol o'r bwrdd.
103. Mae'n bwysig iawn bod holl aelodau'r Bwrdd yn deall ystyr cydgynhyrchu a'u bod wedi'u hyfforddi mewn ymarfer cydgynhyrchol. Mae cyd-ddealltwriaeth o hawliau gofalwyr, Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn, a dulliau eraill sy'n seiliedig ar hawliau yn hollbwysig hefyd.
104. Dylai'r Bwrdd sicrhau bod pob un o'r aelodau yn derbyn hyfforddiant mewn gweithdrefnau a pholisïau perthnasol. Dylai'r Byrddau lunio prosesau teg a chadarn ar gyfer gwneud cwynion a datrys anghydfodau, gan sicrhau bod pob aelod yn eu deall ac yn gwybod sut i'w defnyddio.
105. Hefyd, mae'n bosibl y bydd angen arweiniad ar aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr ynglŷn â beth i'w wneud os oes

aelodau eraill o'r cyhoedd yn rhannu eu hanes a'u profiadau â nhw, a chymorth i reoli disgwyliadau defnyddwyr gwasanaethau neu ofalwyr eraill sy'n eu hystyried fel eu cynrychiolwyr ar y Bwrdd.

Ymgysylltu, llais a chydgyngyrchu

106. Mae Deddf 2014 yn gofyn am newid diwylliant o ran sut mae gofal cymdeithasol yn cael ei ddarparu, ac mae'n cynnwys pwyslais ar bartneriaeth a pherthynas fwy cyfartal rhwng ymarferwyr a dinasyddion, gan gynnwys pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr. Mae hyn yn cynnwys pwyslais newydd ar fodolau a dulliau arloesol sy'n cefnogi llesiant ac sy'n cael eu cydgyngyrchu yng ngwir ystyr y gair â dinasyddion.
107. Yn unol â'r ymrwymiad hwn i gydgyngyrchu a gweithio mewn partneriaeth go iawn, **rhaid** i'r cyrff partneriaeth a'r Byrddau hyrwyddo cyfranogiad defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr yn ystod pob cam o'r broses gynllunio a darparu gwasanaethau gofal a chymorth a gwasanaethau ataliol. Mae hyn yn cynnwys pob cam o'r cylch comisiynu strategol, gan gynnwys asesu anghenion, cynllunio a darparu, a monitro a gwerthuso.
108. Bydd modd cynnwys pobl mewn sawl ffordd wahanol, ond mae'r cyfan yn deillio o ddull sy'n seiliedig ar werthoedd ac egwyddorion cydgyngyrchu.
109. Mae cydgyngyrchu'n digwydd pan fydd cyrff statudol yn gweithio mewn partneriaeth â phobl sydd â phrofiad bywyd er mwyn datblygu atebion i heriau sy'n codi mewn gwasanaethau cyhoeddus a chymunedau. Gellir diffinio cydgyngyrchu fel dull seiliedig ar asedau o ddarparu gwasanaethau cyhoeddus sy'n galluogi pobl sy'n darparu gwasanaethau a phobl sy'n derbyn gwasanaethau i rannu pŵer a chyfrifoldeb, ac i gydweithio mewn perthynas gyfartal, ddwyochrog a gofalgar. Mae'n creu cyfleoedd i bobl gael cymorth pan fydd ei angen arnynt, ac i gyfrannu at newid cymdeithasol.⁽⁴⁾
110. Mae cydgyngyrchu'n feddylfryd ac yn ffordd o weithio sy'n seiliedig ar y pum gwerth canlynol:
 - gwerthfawrogi pobl a datblygu eu cryfderau
 - datblygu rhwydweithiau sy'n gweithredu ar draws ffiniau sefydliadol a ffiniau eraill
 - canolbwyntio ar yr hyn sy'n bwysig i'r bobl dan sylw
 - meithrin perthynas o ymddiriedaeth a rhannu pŵer
 - galluogi pobl i fod yn wneuthurwyr newid.
111. Mae hyn yn golygu mabwysiadu dulliau sy'n gwneud y canlynol:
 - cydnabod pobl fel asedau, ac fel unigolion sy'n gallu gwneud cyfraniad cadarnhaol at gynllunio a darparu gwasanaethau
 - cefnogi a grymuso pobl i gymryd rhan yn y gwaith o gynllunio a darparu gwasanaethau
 - grymuso pobl i gymryd cyfrifoldeb am eu llesiant eu hunain, a chyfrannu ato
 - sicrhau bod ymarferwyr yn gweithio mewn partneriaeth â phobl er mwyn sicrhau canlyniadau personol ar lefel unigolyn a lefel gwasanaeth

4 Lluniwyd y diffiniad a'r gwerthoedd a amlinellir yma gan Rwydwaith Cydgyngyrchu Cymru <https://copronet.wales/cy/>

- cynnwys pobl yn y gwaith o gynllunio canlyniadau ar gyfer gwasanaethau.
112. **Dylai** Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol roi sylw i'r gwerthoedd a'r dulliau cydgynhyrchu hyn yn eu gwaith, a sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn rhoi trefniadau ar waith ar gyfer cynnwys dinasyddion yng ngwaith y bartneriaeth. Wrth wneud hyn, mae'n **rhaid** i'r cyrff partneriaeth a'r Bwrdd fabwysiadu dull cydgynhyrchu sy'n hyrwyddo cydraddoldeb, yn gwerthfawrogi amrywiaeth ac yn cefnogi cynhwysiant. Mae cydgynhyrchu yn golygu ystyried pob person fel ased a phartner cyfartal wrth gynllunio a darparu gwasanaethau, a sicrhau bod pobl o bob oed, cefndir a gallu yn cael eu cynnwys a bod eu lleisiau'n cael eu clywed. Bydd dulliau gwahanol yn addas ar gyfer grwpiau gwahanol, a bydd angen dod o hyd i ffyrdd arloesol a chreadigol o sicrhau bod lleisiau nas clywir yn aml yn cael eu cynnwys.
113. Byddai newidiadau arfaethedig i Reoliad 12 o'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn golygu bod yn **rhaid** i adroddiadau blynyddol y Byrddau gynnwys gwybodaeth am sut y mae'r Bwrdd wedi ymgysylltu â dinasyddion (yn enwedig pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr, gan gynnwys plant a phobl ifanc) yn ei waith, sut mae wedi hyrwyddo cydgynhyrchu, a'r gwahaniaeth y mae'r gweithgareddau hyn wedi'i wneud i ganlyniadau llesiant dinasyddion.
114. Mae gan y Byrddau rôl strategol hanfodol i greu'r amgylchedd cywir a sbarduno arferion cydgynhyrchu da ar bob lefel o'r bartneriaeth ranbarthol. Mae arweinyddiaeth yn hanfodol er mwyn creu amgylchedd cadarnhaol lle mae cydgynhyrchu yn gallu ffynnu. Bydd disgwyl i aelodau'r bwrdd weithredu fel hyrwyddwyr cydgynhyrchu oddi mewn i'w sefydliadau neu sectorau.
115. Mae'n **rhaid** i'r Byrddau greu cyfleoedd i ddinasyddion ddylanwadu ar eu gwaith a chyfrannu ato, a helpu'r cyrff partneriaeth a phartneriaid eraill i gydgyhyrchu gwasanaethau gofal a chymorth integredig sy'n diwallu angen lleol ar draws eu rhanbarth. Bydd angen dulliau amrywiol i gyrraedd ac ymgysylltu ag ystod mor amrywiol â phosibl o bobl. Gallai'r Byrddau ystyried sefydlu paneli rhanbarthol i ddwyn ynghyd gomisiynwyr a darparwyr gofal gyda defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr er mwyn rhannu syniadau a phryderon, archwilio cyfleoedd a hyrwyddo arferion da.

Ymgysylltu â'r boblogaeth leol

116. Ar lefel strategol, **rhaid** i'r cyrff partneriaeth ymgysylltu ag amrywiaeth eang o bobl wrth lunio asesiadau rhanbarthol o anghenion y boblogaeth, adroddiadau sefydlogrwydd y farchnad, a chynlluniau ardal ar y cyd.
117. Amlinellir y gofynion mewn perthynas ag asesiadau o anghenion y boblogaeth yn adran 14 o Ddeddf 2014 ac yn Rhan 2 o'r Cod Ymarfer. Wrth baratoi eu hasesiadau, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol weithio gyda'r byrddau iechyd i ymgysylltu â'u dinasyddion (gan gynnwys oedolion a phlant ag anghenion gofal a chymorth, gofalwyr, a rhieni plant ag anghenion gofal a chymorth) wrth lunio adroddiad asesiad o'r boblogaeth, creu gweithdrefn ar gyfer yr ymgysylltu hwn, a chynnwys pobl wrth ystyried ystod a lefel y gwasanaethau sydd eu hangen i ddiwallu'r anghenion hyn.
118. Hefyd, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol gynnwys pobl wrth baratoi'r adroddiadau sefydlogrwydd y farchnad rhanbarthol o dan adran 144B o Ddeddf

2014, ac yn unol â'r Cod Ymarfer ar Adroddiadau Sefydlogrwydd y Farchnad. Dylent fod yn rhan o'r broses o asesu digonolrwydd gofal a chymorth, sy'n gysylltiedig ag ystod a lefel y gwasanaethau a amlinellir yn yr asesiad o anghenion y boblogaeth, ac (fel y bo'n briodol) yn yr asesiad o sefydlogrwydd y farchnad ar gyfer gwasanaethau sy'n cael eu rheoleiddio.

119. Mae'r Canllawiau Statudol yn ymwneud â Chynlluniau Ardal (Llywodraeth Cymru, 2017) hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol gynnwys pobl wrth baratoi'r cynlluniau ardal ar y cyd y mae'n **rhaidd** i'r cyrff partneriaeth eu llunio o dan adran 14A o Ddeddf 2014.
120. Bydd Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn defnyddio'r sylfaen dystiolaeth sy'n cael ei darparu gan yr asesiadau o anghenion y boblogaeth ac adroddiadau sefydlogrwydd y farchnad i wneud argymhellion seiliedig ar wybodaeth am y dulliau mwyaf priodol o ddatblygu'r farchnad a chaffael yn eu hardal leol. Bydd cydgynhyrchu yn sicrhau mwy o bwyslais ar ganlyniadau sy'n bwysig i bobl, yn ogystal â hyrwyddo'r cydbwysedd cywir o effeithlonrwydd adnoddau a budd cymunedol. Hefyd, bydd yn sicrhau pwyslais mwy clir ar y gwasanaethau ataliol ac ymyrraeth gynnar sydd eisoes ar gael yn y gymuned, yn unol ag adran 15 o Ddeddf 2014.

5. Llywodraethu a Chraffu

121. Mae gan y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol swyddogaeth allweddol o ran dod â'r cyrff partneriaeth at ei gilydd gyda dinasyddion, darparwyr a rhanddeiliaid allweddol eraill er mwyn penderfynu'r broses integredig o ddarparu gwasanaethau, a'r ystod o ofal a chymorth, a fydd fwyaf buddiol i bobl yn eu rhanbarth. **Rhaid** i'r Bwrdd sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn gweithio'n effeithiol ac yn hyblyg gyda'i gilydd er mwyn gwella canlyniadau i bobl yn y rhanbarth, a bod gwasanaethau ac adnoddau yn cael eu defnyddio yn y ffordd fwyaf effeithiol ac effeithlon i alluogi hyn.
122. Wrth symud tuag at drefn o gomisiynu gwasanaethau ar y cyd, gan gynnwys cyllidebau ac adnoddau cyfun, mae'n hanfodol sicrhau llywodraethu ac atebolrwydd effeithiol. **Rhaid** i'r cyrff partneriaeth fod yn fodlon bod y Bwrdd wedi sefydlu trefniadau goruchwyllo a llywodraethu effeithiol ar draws y bartneriaeth i sicrhau bod gwasanaethau ac adnoddau'n cael eu defnyddio yn y ffordd fwyaf effeithiol ac effeithlon i alluogi hyn.
123. Yn unol â chylch gorchwyl y Bwrdd, **rhaid** i'r cyrff partneriaeth nodi'n glir a yw eu cynrychiolwyr wedi eu dirprwyo i wneud penderfyniadau ar ran eu bwrdd neu gabinet perthnasol, lle bo hynny'n briodol.

Strwythurau partneriaeth

124. Bydd y cyrff partneriaeth yn pennu'r strwythurau mwyaf priodol ar gyfer sicrhau cynllunio strategol effeithiol a darparu gwasanaethau integredig. Bydd angen iddynt ystyried pa strwythurau a fydd yn eu cynorthwyo orau i gyflawni eu swyddogaethau allweddol, gan gynnwys gweithredu'r cynllun ardal ar y cyd. Fel canllaw, **dylai'r** cyrff partneriaeth sicrhau bod y strwythurau a roddant ar waith yn gwneud y canlynol:
- sicrhau bod y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn gyfrwng cydweithredu effeithiol sy'n cael ei ddefnyddio gan y cyrff partneriaeth i gyflawni eu dyletswydd i gydweithredu
 - hwyluso trefniadau ar gyfer ymgysylltu â dinasyddion a gofalcwyr
 - sicrhau bod modd gwneud penderfyniadau gweithredol yn gyflymach pan fo hynny'n ofynnol heb danseilio rôl strategol y Bwrdd
 - gwneud cysylltiadau clir â grwpiau cynllunio'r clwstwr cyfan.
125. Cydnabyddir y bydd y cyrff partneriaeth, wrth iddynt fynd ar drywydd cyflawni amcanion a chynlluniau strategol y Bwrdd, yn ystyried trefniadau rhanbarthol ar gyfer mynd ati gydag agwedd fwy hyblyg tuag at gynllunio a chyflawni gweithredol. Fodd bynnag, rhaid i'r trefniadau hyn gynrychioli aelodaeth ehangach y Bwrdd (awdurdod lleol, bwrdd iechyd a chynrychiolaeth o'r trydydd sector o leiaf) o hyd, ac ni ddylai'r trefniadau danseilio cyfrifoldeb cyffredinol y Bwrdd i wneud penderfyniadau strategol.
126. Gallai'r Byrddau hefyd ddymuno ystyried a oes angen sefydlu is-grwpiau thematig i gefnogi'r gwaith o gynllunio a chyflwyno rhaglenni gyda llinellau atebolrwydd clir i'r Bwrdd. Yn benodol, gallai'r Byrddau ddymuno ystyried

sefydlu is-grŵp penodol o'i aelodau mewn perthynas â phlant a phobl ifanc. Byddai angen i unrhyw drefniadau o'r fath adlewyrchu strwythurau cynllunio aml-asantiaeth clir ac ar wahân sy'n canolbwyntio ar anghenion plant a phobl ifanc yn y rhanbarth, yn fwy cyffredinol o ran cymorth cynnar a mesurau atal, ond yn benodol ar gyfer y rhai sydd ag anghenion cymhleth. Bydd hyn yn cynnwys plant a phobl ifanc:

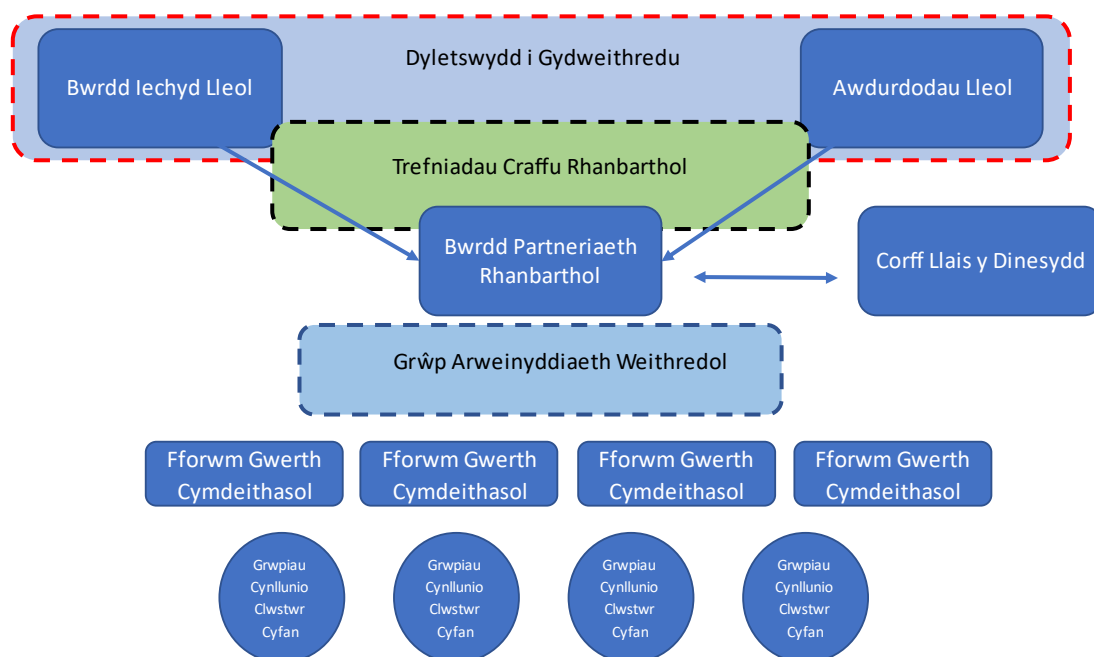
- sy'n anabl a/neu'n sâl
- sydd â phrofiad o fod mewn gofal, gan gynnwys y rhai sy'n gadael gofal
- sydd angen gofal a chymorth
- sy'n wynebu risg o fod yn blant neu bobl ifanc sy'n derbyn gofal
- sydd ag anghenion emosiynol ac ymddygiadol
- sy'n ofalwyr ifanc neu'n ofalwyr sy'n oedolion ifanc.

127. Hefyd, gall y Byrddau ystyried a oes angen sefydlu is-grwpiau sy'n canolbwyntio ar y canlynol:

- cynllunio strategol a chyfalaf
- tai
- atebion sy'n seiliedig ar lety.

128. Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol gydweithredu i sefydlu fforymau rhanbarthol sy'n dwyn ynghyd fentrau cymdeithasol, mentrau cydweithredol, gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan ddefnyddwyr a darparwyr y trydydd sector, fel rhan o'u dyletswydd o dan adran 16 o Ddeddf 2014 i hyrwyddo'r modelau a'r dulliau cyflawni hyn. Mae rôl y fforymau hyn wedi'i hamlinellu ym Mhennod 4 o'r Cod Ymarfer Rhan 2 (Swyddogaethau Cyffredinol). **Dylai'r** Byrddau sefydlu cysylltiadau â'r fforymau hyn a sicrhau eu bod yn gallu cyfrannu at eu gwaith.

129. Mae Ffigur 5 yn darparu canllaw ar gyfer datblygu strwythurau rhanbarthol effeithiol.

Ffigur 3 Model o Strwythur Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol

130. **Rhaid** i'r cyrff partneriaeth ddatblygu cytundebau ysgrifenedig ar gyfer unrhyw drefniadau partneriaeth sy'n dirprwyo'r gwaith o gyflawni eu swyddogaethau.

Cysylltiadau â phartneriaethau eraill

131. **Dylai'r** cyrff partneriaeth sicrhau bod trefniadau priodol ar waith ar lefel strategol i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ymgysylltu â byrddau a sefydliadau eraill yn ôl yr angen. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus
- Byrddau Diogelu Rhanbarthol
- Pwyllgorau Cydweithrediaeth Rhanbarthol ar gyfer Cefnogi Pobl
- Partneriaethau Iechyd Meddwl
- Byrddau Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol
- Byrddau Cynllunio Ardal mewn perthynas â gwasanaethau camddefnyddio sylweddau.

132. **Gall** y Byrddau wahodd sefydliadau neu unigolion i fynychu cyfarfodydd Bwrdd neu is-grwpiau fel y bo'n briodol. Bydd angen meithrin ymgysylltiad trwy rwydweithiau neu fforymau presennol (gan gynnwys y rhai sy'n hyrwyddo mentrau cymdeithasol, mentrau cydweithredol, gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan ddefnyddwyr a'r trydydd sector), neu drwy ddatblygu rhwydweithiau neu fforymau newydd.

Darparu adnoddau ar gyfer trefniadau partneriaeth

133. Mae'n **rhaid** i'r cyrff partneriaeth ddarparu adnoddau digonol ar gyfer y trefniadau partneriaeth, yn unol â'u pwerau o dan adran 167 o Ddeddf 2014. **Rhaid** iddynt nodi'r galw am adnoddau yn ddigonol a nodi i ba raddau y mae'r gofynion hynny wedi'u bodloni.

134. **Rhaid** i'r Bwrdd geisio sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn darparu adnoddau digonol ar gyfer y trefniadau partneriaeth. Hefyd, dylai'r **Bwrdd** ystyried pa drefniadau ychwanegol neu amgen y gallai fod eu hangen i integreiddio gwasanaethau er mwyn gwella canlyniadau i unigolion a/neu ddefnyddio adnoddau yn fwy effeithiol. Mae hyn yn cynnwys ystyried pa drefniadau a allai weithio orau ar lefel ranbarthol (a pha drefniadau y gellid eu cyflawni'n fwy effeithiol naill ai ar lefel leol, isranbarthol neu hyd yn oed genedlaethol).

135. Fel gofyniad sylfaenol, disgwylir i'r cyrff partneriaeth sicrhau bod trefniadau seilwaith ar waith i gefnogi gwaith y partneriaethau rhanbarthol a'r Byrddau. Bydd hyn yn cynnwys trefniadau ac adnoddau yn ymwneud â'r canlynol:

- galluogi'r Bwrdd i gyflawni ei swyddogaethau fel y'u nodir yn y Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth a'r Canllawiau Statudol hyn
- galluogi'r cyrff partneriaeth i gyflawni eu dyletswyddau mewn perthynas ag adroddiadau asesiadau o anghenion y boblogaeth, adroddiadau sefydlogrwydd y farchnad a chynlluniau ardal ar y cyd
- rheoli perfformiad a gwybodaeth busnes integredig
- cyfathrebu ac ymgysylltu - gan gynnwys cymorth pwrpasol i sicrhau ymgysylltiad defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr â gwaith y Bwrdd
- hwyluso'r gwaith o gydgomisiynu neu gydgyllunio gwasanaethau
- datblygu a goruchwyllo cyllideb gyfun

- cynorthwyo awdurdodau lleol i gyflawni eu dyletswydd i hyrwyddo mentrau cymdeithasol, mentrau cydweithredol, gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan ddefnyddwyr a'r trydydd sector, a hwyluso mecanweithiau a fforymau ymgysylltu i gefnogi'r modelau a'r dulliau hyn
 - rheolaeth ariannol (ddim yn gysylltiedig â rhaglenni)
 - datblygu gweithlu integredig i ategu modelau gofal integredig
 - cynllunio cyfalaf strategol.
136. Mewn rhai ardaloedd, mae'n bosibl y bydd y cyrff partneriaeth yn nodi bod angen tîm craidd llawer mwy o ran maint er mwyn sicrhau bod y trefniadau partneriaeth rhanbarthol yn cael eu rhoi ar waith yn effeithiol.

Comisiynu rhanbarthol a defnyddio cronfeydd cyfun

137. Er nad yw cronfeydd cyfun yn nod terfynol ynddynt eu hunain, maent yn gallu bod yn ddull defnyddiol o gynorthwyo gyda chomisiynu a darparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol integredig ar y cyd. Rhaid i'r cyrff partneriaeth roi sylw dyledus i'r Cod Ymarfer Rhan 8 – Y Fframwaith Cenedlaethol ar gyfer Comisiynu Gofal a Chymorth yng Nghymru wrth ymgymryd â gweithgaredd cydgomisiynu.
138. O dan y Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth, **rhaid** i'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn hyrwyddo sefydlu cronfeydd cyfun lle bo hynny'n briodol.
139. Fel gofyniad sylfaenol, bydd y Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn darparu bod yn **rhaid** i'r cyrff partneriaeth sefydlu a chynnal:
- trefniadau cydgomisiynu gan gynnwys cronfa gyfun ranbarthol mewn perthynas ag arfer eu swyddogaethau llety cartref gofal ar gyfer pobl hŷn
 - cronfa gyfun mewn perthynas ag arfer eu swyddogaethau cymorth i deuluoedd.
140. **Rhaid** i bob corff partneriaeth wneud cyfraniad bob blwyddyn sy'n gymesur â'i wariant blynyddol a ragwelir ar leoedd cartrefi gofal ar gyfer pobl hŷn.
141. Mewn perthynas â chomisiynu cartrefi gofal ar gyfer pobl hŷn, **dylai'r** cyrff partneriaeth wneud y canlynol hefyd:
- cynnal asesiad o anghenion y boblogaeth a dadansoddiad o'r farchnad gan gynnwys anghenion y rhai sy'n ariannu eu hunain
 - cytuno ar ddatganiad o sefyllfa'r farchnad ranbarthol integredig a strategaeth gomisiynu ranbarthol briodol
 - cytuno ar gontract a manyleb gyffredin
 - cytuno ar feini prawf a phrosesau cyffredin ar gyfer monitro contractau sy'n cynnwys adborth gan ddefnyddwyr gwasanaethau
 - datblygu dull integredig o gytuno ar ffioedd gyda darparwyr
 - datblygu dull integredig o sicrhau ansawdd
 - mabwysiadu defnydd tryloyw o adnoddau.
142. Bydd y datganiad o sefyllfa'r farchnad ranbarthol a'r strategaeth gomisiynu yn nodi'r canlyniadau gofynnol ar gyfer cartrefi gofal, gan gynnwys yr ystod o wasanaethau sydd eu hangen. Hefyd, dylid cytuno ar y dulliau comisiynu - er

enghraifft, mae'n bosibl y bydd rhai gwasanaethau angen contract bloc, gwasanaethau gofal canolraddol cam-i-fyny, cam-i-lawr, gofal seibiant ac ati.

143. **Rhaid** i'r cyrff partneriaeth sicrhau cysondeb rhwng y gyllideb gyfun a'r gwariant cyffredinol a nodwyd, ynghyd ag ymrwymïadau ariannol y ddwy/pob asiantaeth i gomisiynu cartrefi gofal. Bydd angen i'r trefniadau hyn fod yn destun cytundeb ysgrifenedig.
144. Y diben yw sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn cydweithio er mwyn manteisio'n llawn ar eu dylanwad i lywio datblygiad gwasanaethau yn y dyfodol. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod digon o gapasiti ac ystod briodol o wasanaethau o ansawdd da ar gael i ymateb i anghenion pobl yn eu rhanbarth. Dylai hyn gwmpasu lleoliadau awdurdodau lleol a lleoliadau wedi'u hariannu gan y GIG (gofal nyrsio wedi'i ariannu a gofal iechyd parhaus y GIG). Hefyd, dylai gwmpasu lleoliadau dros dro byrdymor i hwyluso trosglwyddiadau gofal o'r ysbyty a dewis o lety, gwelyau gofal canolraddol (cam-i-fyny / cam-i-lawr), lleoliadau hirdymor, gofal seibiant a gwasanaethau eraill y mae'r cyrff partneriaeth yn dymuno eu comisiynu gan gartrefi gofal. Wrth ddatblygu eu dull integredig o gomisiynu, bydd angen i'r cyrff partneriaeth ystyried anghenion pobl sy'n ariannu eu gofal eu hunain.
145. Fel rhan o'u gweithgarwch cynllunio a chomisiynu ehangach, **dylai'r** cyrff partneriaeth ystyried manteision cydgomisiynu a chyfuno cyllid mewn meysydd blaenoriaeth eraill ar gyfer integreiddio, a **rhaid** iddynt ystyried manteision sefydlu a chynnal cronfa gyfun wrth weithredu ar y cyd mewn ymateb i asesiad o anghenion y boblogaeth.
146. **Dylai'r** cyrff partneriaeth fabwysiadu'r un dull gweithredu mewn perthynas â meysydd blaenoriaeth cydgomisiynu eraill megis:
- gwasanaethau cymunedol ataliol ac ymyrraeth gynnar
 - darpariaeth gofal cartref
 - gwasanaethau ailalluogi
 - pobl sydd angen gofal iechyd parhaus yn y cartref neu mor agos i'r cartref â phosibl
 - lleoliadau therapiwtig a diogel i blant a phobl ifanc ag anghenion cymhleth
 - pobl ag anabledd dysgu sy'n byw mewn sefyllfa byw â chymorth
 - cymorth i ofalwyr.
147. Yn y man lleiaf, byddai Llywodraeth Cymru yn disgwyl gweld datganiadau o sefyllfa'r farchnad ranbarthol a strategaethau comisiynu rhanbarthol ar gyfer y gwasanaethau allweddol hyn.
148. Gellid ystyried cyfuno adnoddau i gefnogi prosesau cydgomisiynu ar sawl lefel. Bydd y Byrddau yn helpu'r cyrff partneriaeth i benderfynu ar y lefel fwyaf priodol i gyfuno adnoddau er mwyn sicrhau'r effaith a'r budd mwyaf. Y lefelau hyn yw:
- rhanbarthol
 - isranbarthol
 - grŵp clwstwr cyfan
 - clwstwr
 - unigolyn.

149. Ceir gofyniad penodol ar gyfer cronfeydd cyfun mewn perthynas â'r Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd. Dyrannwyd cyllid i awdurdodau lleol fel rhan o gytundeb lleol i sicrhau bod modd sefydlu Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd a thalu costau iechyd a gofal cymdeithasol y gwasanaeth. Bydd hyn yn creu sylfaen i bartneriaeth ffurfiol gyda chronfa gyfun.
150. Hefyd, **dylai'r** cyrff partneriaeth ystyried unrhyw gyllid a ddyfernir iddynt gan Lywodraeth Cymru, fel y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol, fel math o gyllideb gyfun. Er na fydd angen cytundeb partneriaeth ffurfiol ar gyfer y cyllid hwn, mae angen cytundeb ysgrifenedig ar gyfer ymrwymo i unrhyw wariant o dan y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol, neu ffrydiau ariannu tebyg.

Llywodraethu yn ymwneud â chronfeydd cyfun

151. Bydd gan y cyrff partneriaeth gyfrifoldeb statudol o hyd ar gyfer eu swyddogaethau sy'n cael eu cyflawni o dan yr holl drefniadau cronfeydd cyfun. Mae hyn yn golygu bod yn **rhaid** i'r cytundeb partneriaeth gynnwys y trefniadau llywodraethu, gan gynnwys atebolrwydd, gwneud penderfyniadau a sut i reoli trefniadau'r cyllidebau cyfun. Dylid ystyried yr egwyddorion cyffredinol canlynol:
- rhannu cyfrifoldeb ac atebolrwydd
 - tegwch
 - tryloywder
 - cysondeb
 - gwerth am arian.
152. Mae'n **rhaid** i'r cyrff partneriaeth roi trefniadau monitro cynhwysfawr ar waith i roi sicrwydd bod eu nodau a'u hamcanion cyffredin yn cael eu cyflawni. Hefyd, dylid sicrhau bod mecanweithiau clir ar waith i ganiatáu rhannu risg rhwng cyrff partneriaeth cyfranogol ar sail egwyddorion un gwasanaeth cyhoeddus i Gymru ac un pwrs y wlad.
153. Gall y gyllideb gyfun gael ei chynnal a'i rheoli gan gorff partneriaeth, neu ei chynnal gan gorff partneriaeth a'i rheoli ar ei ran gan sefydliad arall sydd â chontract i wneud hynny. Bydd y sawl sy'n cynnal y gyllideb gyfun yn darparu systemau gweinyddol ariannol ar ran y cyrff partneriaeth, ond ni fydd yn ysgwyddo unrhyw atebolrwydd ychwanegol, ac eithrio unrhyw atebolrwydd sy'n berthnasol i reoli'r gyllideb. Hefyd, bydd unrhyw archwilydd allanol yn disgwyl y bydd yr un lefel o reolaeth fewnol yn berthnasol i'r cronfeydd cyfun ag sy'n berthnasol i rannau eraill y corff partneriaeth sy'n eu cynnal. Yn ogystal, bydd gan yr archwilydd hawl mynediad llawn o hyd i'r cofnodion a'r systemau ariannol, ac yn disgwyl y bydd trywydd archwilio clir ar gael ar gyfer trafodion ariannol o bob math.
154. Un o fanteision y gronfa gyfun yw'r ffaith y bydd staff iechyd a staff awdurdod lleol a nodir yn y cytundeb yn gallu cael mynediad at yr adnoddau yn y gronfa a gwneud penderfyniadau ar ddefnyddio'r adnoddau yn y gronfa, yn unol â'r broses y cytunir arni yn lleol rhwng yr aelodau staff hynny a rheolwr y gronfa gyfun. Bydd angen proses y cytunir arni i awdurdodi staff a enwir i wneud hyn. Nid oes unrhyw rwystrau cyfreithiol sy'n nodi na all staff iechyd ddefnyddio cronfeydd cyfun i gyflawni swyddogaethau awdurdodau lleol, ac i'r gwrthwyneb.

Nid oes unrhyw gyfyngiad ar nifer y cyrff partneriaeth sy'n rhan o'r trefniant chwaith.

155. Bydd y gofynion archwilio a chyfrifyddu yn amrywio, yn dibynnu ar natur yr hyblygrwydd sydd i'w ddefnyddio. Bydd hi'n bwysig ystyried sut i gynnwys cynrychiolwyr archwilio allanol lleol yn y gwaith o ychwanegu gwerth at y cytundeb arfaethedig, gan gynnwys gwneud sylwadau ar oblygiadau archwilio a chyfrifyddu cytundeb drafft lleol.
156. Bydd hi'n bwysig i'r cyrff partneriaeth nodi pa swyddogaethau neu wasanaethau a fyddai'n gwella effeithiolrwydd integreiddio mewn trefniant cydgomisiynu, naill ai drwy daliad uniongyrchol gan un corff partneriaeth i gorff partneriaeth arall, trwy gyfrannu at gronfa gyfun, neu drwy un corff partneriaeth yn darparu staff, nwyddau, gwasanaethau, llety neu adnoddau eraill at ddibenion trefniadau partneriaeth neu mewn perthynas â nhw.
157. **Dylai** cyrff partneriaeth ystyried y pecyn cymorth ar gyfer cronfeydd cyfun a luniwyd gan Gymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru ym mis Gorffennaf 2019: [Integration and Pooled Budgets Advice Notes \(adss.cymru\)](https://adss.cymru/)

Llywodraethu – defnyddio cytundebau ysgrifenedig

158. **Dylai'r** cyrff partneriaeth ddatblygu cytundebau ysgrifenedig yn ymwneud ag unrhyw drefniadau partneriaeth sy'n cynnwys dirprwyo arfer swyddogaethau. Hefyd, **dylent** lofnodi cytundeb sy'n nodi'r telerau allweddol yn unol â'r gofynion statudol. Dylai gweithgarwch ategol fynd rhagddo ochr yn ochr â drafftio cytundeb i sicrhau bod modd ei weithredu o ddydd i ddydd drwy fframwaith corfforaethol gwasanaeth a chyllid y corff perthnasol. Hefyd, **dylai** cyrff partneriaeth nodi cwmpas unrhyw drefniadau llywodraethu yn glir.
159. Gall y trefniadau partneriaeth gynnwys cronfeydd cyfun a dirprwyo arfer swyddogaethau - h.y. arwain gwaith comisiynu a darpariaeth integredig. Mewn amgylchiadau o'r fath, pan mae partneriaethau'n cael eu creu er mwyn symleiddio darpariaeth gwasanaethau yn bennaf, mae'n hanfodol bod telerau'r partneriaeth yn cael eu nodi'n glir mewn cytundeb ysgrifenedig. Hefyd, gall fod yn ddefnyddiol gwahaniaethu rhwng trefniadau partneriaeth ffurfiol a threfniadau llai ffurfiol.
160. Mae trefniadau partneriaeth ffurfiol wedi'u defnyddio i ddisgrifio trefniadau ffurfiol sy'n cynnwys dirprwyo arfer swyddogaethau o un o'r cyrff partneriaeth i un arall. Hefyd, gellir defnyddio trefniadau ffurfiol i ddisgrifio'r defnydd o gronfeydd cyfun fel y rhai o dan Ddeddf Plant 2004. Serch hynny, rhaid nodi nad oes unrhyw hyblygrwydd i ddirprwyo'r broses o gyflawni swyddogaethau rhwng partneriaid perthnasol mewn trefniadau a wneir o dan y Ddeddf hon. Hyd yn oed os yw'r broses o wneud trefniadau partneriaeth megis dechrau, neu os oes trefniadau mwy anffurfiol ar waith, nid oes rheswm pam na ellir cael cytundeb ysgrifenedig i'w hategu.
161. Mae'r amrywiaeth o swyddogaethau y gellir eu cynnwys mewn trefniant partneriaeth wedi'u nodi yn y Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth. Fodd bynnag, ceir rhai eithriadau. Rhestrir swyddogaethau awdurdod lleol sydd wedi'u heithrio yn Nhabl 1 o Atodlen 1 i'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Diwygio) ac

maent yn cynnwys, er enghraifft, swyddogaethau o dan Ran 5 o Ddeddf 2014 (mewn perthynas â chodi ffioedd) a swyddogaethau o dan adrannau 114 a 115 o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983 (mewn perthynas â chymeradwyo gweithwyr iechyd meddwl proffesiynol). Ym maes iechyd, mae'r eithriadau yn cynnwys llawfeddygaeth, radiotherapi, endosgopïau, terfynu beichiogrwydd, triniaethau mewnwthiol eraill a gwasanaethau ambiwlans brys.

162. Ar ôl cytuno ar yr hyn sydd ei angen, **dylai** cyrff partneriaeth benderfynu sut i gyflawni'r canlyniadau a nodwyd. Gall hyn olygu newid sut y mae gwasanaethau yn cael eu darparu a chynllunio modelau integredig sengl newydd i ddarparu gwasanaethau. Gall gynnwys y canlynol hefyd:

Amcanion gwella gwasanaethau

- Er enghraifft, dulliau effeithiol y gellir eu gweithredu a dangos tystiolaeth ohonynt er mwyn cadarnhau cysylltiadau â gwasanaethau eraill, ac amcanion sy'n sicrhau bod anghenion defnyddwyr gwasanaethau unigol yn cael eu diwallu yn ystod y cyfnod pontio rhwng gwasanaethau.

Amcanion i ddatblygu a gwella ansawdd a safonau gwasanaethau

- Er enghraifft, lle gellid cysoni polisiâu clinigol ac ymarfer perthnasol y cyrff partneriaeth. Gall hyn arwain at gynllunio proses newydd ar gyfer asesu a darparu gofal.

Amcanion adnoddau dynol

- Er enghraifft, i fynd i'r afael â'r angen i ddatblygu timau, ac amcanion sy'n cefnogi prosesau recriwtio a chadw staff, hyfforddi staff ac ati.

Amcanion busnes

- Er enghraifft, targedau penodol yn ymwneud â gweithgarwch, cyllid, peryglon a nodir neu newid yn y dyfodol.

Craffu / sicrwydd

163. Gall craffu effeithiol wella'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer penderfyniadau yn ymwneud â dyrannu adnoddau yn ogystal â sicrhau bod penderfyniadau yn dryloyw ac yn gyson ag anghenion y gymuned leol. Hefyd, mae craffu yn gwneud cyfraniad pwysig at ddatblygu polisi, cwblhau adolygiadau penodol a monitro perfformiad, gan gydnabod yr angen am wella trefniadau craffu a'r angen i ganolbwyntio ar faterion tryloywder a bod yn agored i her.

164. Bydd craffu effeithiol yn ymwneud â nifer o agweddau:

- trefniadau craffu mewnol cyrff partneriaeth mewn perthynas â chyflawni eu dyletswydd eu hunain i gydweithredu

Mae disgwyliad clir y bydd y cyrff partneriaeth yn sicrhau bod eu prosesau craffu mewnol eu hunain yn ystyried i ba raddau y maent yn cyflawni eu dyletswydd eu hunain i gydweithredu. Disgwylir i'r canfyddiadau hyn ac unrhyw gamau dilynol lywio eu proses gynllunio a gwella eu hunain.

- gwaith craffu ar y Bwrdd gan y cyrff partneriaeth fel cyfrwng effeithiol i'w cefnogi i arfer eu dyletswydd i gydweithredu

Bydd y cyrff partneriaeth am fod yn siŵr bod y Bwrdd yn darparu maecanwaith effeithiol i'w cefnogi i gyflawni eu dyletswydd i gydweithredu.

Rhaid i'r cyrff partneriaeth ystyried datblygu trefniadau craffu rhanbarthol er mwyn darparu proses symlach ar gyfer gweithio'n rhanbarthol.

- craffu'r Bwrdd ar eu perfformiad a'u heffeithiolrwydd ar y cyd

Dylai trefniadau'r Byrddau gynnwys craffu effeithiol ar y gwaith sydd wedi ei ddirprwyo fel rhan o drefniadau'r bartneriaeth. Wrth ymgymryd â gwaith craffu, byddant yn dymuno gwneud y canlynol:

- egluro rôl aelodau gweithredol ac uwch-swyddogion wrth gyfrannu at waith craffu
- datblygu'r flaenraglen graffu er mwyn
- darparu sail resymegol ar gyfer dewis pynciau
- canolbwyntio mwy ar ganlyniadau
- sicrhau bod y dull craffu yn fwyaf addas ar gyfer y maes pwnc a'r canlyniad dymunol
- sicrhau cysondeb rhwng unrhyw raglenni craffu a'r trefniadau rheoli perfformiad, hunanwerthuso, a gwella
- mabwysiadu'r [Egwyddorion Cenedlaethol ar gyfer Ymgysylltu â'r Cyhoedd yng Nghymru](#) wrth wella sut mae prosesau craffu yn ymgysylltu â'r cyhoedd a rhanddeiliaid.

Hunanasesu

165. Byddai diwygiadau arfaethedig i'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol wneud y canlynol:

- cwblhau hunanasesiad bob dwy flynedd yn unol â chanllawiau cenedlaethol
- cynnal adolygiad blynyddol o'r hunanasesiad a'i ddiweddarau yn ôl yr angen
- cyhoeddi crynodeb o ganlyniadau'r hunanasesiad a'r adolygiad blynyddol yn eu hadroddiadau blynyddol.

166. Er mwyn cynorthwyo'r Byrddau i graffu ar eu heffeithiolrwydd eu hunain, **rhaid** iddynt gwblhau hunanasesiad dwy flynedd o'u galluoedd a'u cyflawniadau, a chynnal adolygiad yn ystod y flwyddyn i sicrhau bod y dadansoddiad yn parhau i fod yn ddilys. Bydd yr hunanasesiad hwn yn canolbwyntio ar feysydd allweddol arweinyddiaeth a llywodraethu, yn ogystal â gwerthoedd, ymddiriedaeth a diben.

167. Bydd disgwyl i'r Byrddau gydymffurfio ag adnodd asesu partneriaeth sydd wedi'i ddatblygu'n genedlaethol ac sy'n cynnwys cyfres gyson o egwyddorion, canllawiau, a dull gweithredu. Mae'r dull gweithredu hwn yn cynnwys proses hwyluso annibynnol ac mae'n defnyddio adnodd arolygu cyffredin i goladu a helpu i ddehongli canfyddiadau. **Rhaid** i'r Byrddau gwblhau eu hunanasesiadau cyntaf erbyn [y dyddiad a bennir].

168. Bydd hunanasesiadau yn nodi meysydd ymarfer da a meysydd i'w gwella ar gyfer y Byrddau, gan lywio unrhyw flaenoriaethau cynllunio y mae angen i'r Bwrdd eu rhoi ar waith er mwyn mynd i'r afael â nhw. **Rhaid** cyhoeddi crynodeb

o ganfyddiadau pob hunanasesiad ac unrhyw gamau arfaethedig gydag adroddiad blynyddol y Bwrdd.

169. Bydd y dystiolaeth o'r hunanasesiadau yn cael ei gwella trwy driongli mwy o dystiolaeth ar effaith a chanlyniadau, gan gynnwys gwaith Arolygiaeth Gofal Cymru ac Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru yn ymwneud ag effeithiolrwydd arfer swyddogaethau perthnasol awdurdodau lleol a byrddau iechyd sy'n cael eu harfer trwy'r trefniadau partneriaeth.

6. Trefniadau Partneriaeth: Cwmpas a Swyddogaethau

170. Prif bwyslais y trefniadau partneriaeth rhanbarthol yw helpu i wella darpariaeth ac integreiddio gwasanaethau yn y gymuned gan sicrhau bod defnyddwyr gwasanaethau yn derbyn cynnig iechyd a gofal cymdeithasol di-dor sy'n sicrhau canlyniadau gwell a system effeithlon.

Cwmpas - grwpiau poblogaeth â blaenoriaeth

171. **Rhaid** i'r cyrff partneriaeth roi blaenoriaeth i integreiddio gwasanaethau mewn perthynas â'r canlynol:

- pobl hŷn ag anghenion cymhleth a chyflyrau hirdymor, gan gynnwys dementia
- pobl ag anableddau dysgu
- plant ag anghenion cymhleth
- gofalwyr, gan gynnwys gofalwyr ifanc
- Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd.

172. Hefyd, **dylai'r** cyrff partneriaeth roi blaenoriaeth i integreiddio gwasanaethau mewn perthynas â'r canlynol:

- pobl sy'n niwrowahanol
- pobl sydd ag iechyd meddwl gwael neu anghenion cymorth emosiynol.

173. Wrth asesu anghenion y boblogaeth a chynllunio, **dylai'r** cyrff partneriaeth fod yn ymwybodol o anghenion iechyd, gofal a lles penodol y canlynol hefyd:

- pobl â nam ar y synhwyrâu
- menywod sy'n dioddef trais, a'r rhai sy'n dioddef cam-drin domestig a / neu drais rhywiol (VAWDASV)
- y rhai sy'n ddigartref
- y rhai sydd yn yr ystâd ddiogeledd.

174. **Dylai'r** cyrff partneriaeth ystyried cyfleoedd i ymestyn y ddarpariaeth o wasanaethau integredig y tu hwnt i'r meysydd blaenoriaeth a nodwyd yn y canllawiau hyn, yn ogystal â sicrhau eu bod yn ymateb yn effeithiol i'r asesiad o'r boblogaeth ar y cyd.

175. **Rhaid** i'r cyrff partneriaeth sicrhau dull integredig o ddatblygu gwasanaethau, gofal a chymorth, sy'n canolbwyntio ar gyfleoedd ar gyfer atal ac ymyrraeth

gynnar. Mewn perthynas â gwasanaethau ar gyfer plant a phobl ifanc, **dylai'r** cyrff partneriaeth ganolbwyntio ar y canlynol:

- darparu help a chymorth cynnar i atal datblygiad anghenion mwy heriol
- darparu cymorth i deuluoedd er mwyn atal yr angen i blant dderbyn gofal
- lle mae plentyn yn derbyn gofal, darparu modelau gofal a chymorth sy'n lleihau'r angen ac yn hyrwyddo canlyniadau cadarnhaol
- hyrwyddo dulliau gweithredu sy'n atal plant rhag mynd i'r carchar.

176. Hefyd, **dylai'r** cyrff partneriaeth sicrhau bod gwasanaethau ar gyfer plant a phobl ifanc yn canolbwyntio ar hybu iechyd a lles emosiynol da er mwyn atal iechyd meddwl gwael.

177. Yn y lle cyntaf, mae angen i'r cyrff partneriaeth ategu datblygiad Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd (gweler Pennod 9 o'r canllawiau hyn) a datblygu dull integredig o ddarparu gwasanaethau ar gyfer plant ag anghenion cymhleth, gan gynnwys:

- plant sy'n anabl a/neu yn byw gyda salwch
- plant sydd â phrofiad o fod mewn gofal
- plant sydd angen gofal a chymorth
- plant sy'n wynebu risg o fod yn blant sy'n derbyn gofal
- plant sydd ag anghenion emosiynol ac ymddygiadol.

178. Mae hyn yn cynnwys cefnogi trefniadau pontio effeithiol ac integredig rhwng gwasanaethau plant a gwasanaethau oedolion.

Cwmpas – blaenoriaethau integreiddio gwasanaethau

179. Yn unol â'r dyheadau sydd wedi'u nodi yn y ddogfen Cymru Iachach a'i chanllawiau polisi ategol, **dylai'r** cyrff partneriaeth ganolbwyntio ar ddatblygu eu hymatebion rhanbarthol a lleol i system gofal cymunedol genedlaethol Cymru. **Dylent** ganolbwyntio ar gynllunio a chomisiynu gwasanaethau iechyd, gofal a chymorth cymunedol lle mae modd cydweithio i sicrhau'r canlyniadau gorau ar gyfer dinasyddion a grwpiau poblogaeth â blaenoriaeth, a lle mae dull di-dor a/neu integredig o ddarparu gwasanaethau iechyd, gofal cymdeithasol a lles yn gallu cael yr effaith fwyaf. Rhaid i'r systemau gofal cymunedol rhanbarthol a lleol gynnwys:

- gwasanaethau ataliol yn y gymuned
- gwasanaethau iechyd a gofal yn y gymuned
- gwasanaethau sy'n hybu ac yn hwyluso iechyd a llesiant emosiynol da
- gwasanaethau sy'n cefnogi teuluoedd i aros yn ddiogel gyda'i gilydd
- gwasanaethau sy'n cefnogi canlyniadau iechyd a llesiant gwell i blant sy'n derbyn gofal
- gwasanaethau sy'n gallu helpu i ryddhau cleifion yn effeithiol o'r ysbyty
- atebion sy'n seiliedig ar dai a llety ar gyfer hybu iechyd a llesiant gwell.

Gwasanaethau Iechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau

180. Mae gan y cyrff partneriaeth drefniadau partneriaeth ar waith eisoes mewn perthynas â gwasanaethau iechyd meddwl a gwasanaethau ar gyfer pobl â phroblemau camddefnyddio sylweddau. Hefyd, mae byrddau partneriaeth cenedlaethol wedi'u sefydlu ar gyfer y ddau wasanaeth hyn. Felly, dylent ystyried pa drefniadau ychwanegol neu amgen y gallai fod eu hangen i integreiddio gwasanaethau er mwyn gwella canlyniadau ar gyfer unigolion a/neu ddefnyddio adnoddau yn fwy effeithiol. Dylai hyn ystyried pa drefniadau na fyddant yn gweithio'n effeithiol o bosibl ar lefel ranbarthol, ond a allai fod yn fwy effeithiol ar lefel genedlaethol.

Eiriolaeth a Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth

181. Mae'r Cod Ymarfer mewn perthynas ag Eiriolaeth (Rhan 10 o Ddeddf 2014) yn amlinellu'r gofynion ar gyfer mynediad at wasanaethau eiriolaeth a chymorth. Wrth ymateb i'r asesiad o'r boblogaeth, **rhaid** i'r cyrff partneriaeth sicrhau eu bod yn gallu ymateb i ofynion eiriolaeth pob unigolyn. Mae'r Cod Ymarfer ar Eiriolaeth yn rhoi rhagor o gyngor ar y ffactorau allweddol sy'n effeithio ar unigolion a'u hanghenion am gymorth penodol.

182. Mae Rhan 2 o'r Cod Ymarfer yn amlinellu'r gofynion mewn perthynas â darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth. O dan y Cod, mae angen i awdurdodau lleol sicrhau bod gwybodaeth, cyngor, a chymorth yn cael eu cynnig mewn ffordd hygyrch, mewn sawl fformat, a thrwy gyfrwng y Gymraeg, mewn ffordd sy'n addas i anghenion y bobl sy'n byw yn eu rhanbarth. **Dylai'r** cyrff partneriaeth arwain y gwaith o gytuno gyda phartneriaid rhanbarthol eraill ar ba wasanaethau y dylid eu datblygu ar lefel genedlaethol, ranbarthol, a lleol.

183. Os oes gan y cyrff partneriaeth ddiddordeb cyffredin mewn comisiynu gwasanaethau, **dylent** gydweithio i ystyried a fydd modelau busnes amgen megis mentrau cymdeithasol, mentrau cydweithredol, neu fodelau darpariaeth sy'n cael eu harwain gan ddefnyddwyr neu'r trydydd sector yn diwallu anghenion llesiant eu poblogaeth leol. Mae Rhan 2 o'r Cod Ymarfer yn cynnwys rhagor o gyngor ar gyfer awdurdodau lleol ar hyrwyddo'r modelau a'r dulliau hyn yn unol â'u dyletswydd o dan adran 16 o Ddeddf 2014.

Amcanion a Swyddogaethau Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol

184. Amcanion presennol Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yw:

- sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i ymateb i'r asesiad o anghenion y boblogaeth
- sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i weithredu eu cynllun ardal ar y cyd
- sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn darparu digon o adnoddau ar gyfer y trefniadau partneriaeth
- hyrwyddo sefydlu cronfeydd cyfun pan fo hynny'n briodol.

185. Bydd y newidiadau arfaethedig i'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ehangu'r amcanion hyn i gynnwys:

- sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i ymateb i'r adroddiad ar sefydlogrwydd y farchnad a luniwyd yn unol ag adran 144B o'r Ddeddf
- sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn cydweithio'n effeithiol er mwyn gweithredu'r cynllun cyflawni blynyddol sy'n gysylltiedig â'u cynlluniau ardal ar y cyd
- sicrhau, wrth ymateb i'r adroddiad ar sefydlogrwydd y farchnad a gweithredu'r cynllun ardal ar y cyd, fod y cyrff partneriaeth yn rhoi sylw dyledus i ddyletswydd awdurdodau lleol o dan adran 16 o'r Ddeddf i hyrwyddo mentrau cymdeithasol, mentrau cydweithredol, gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan ddefnyddwyr a'r trydydd sector
- sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i gyflawni ar ddatblygu gwasanaethau a threfniadau iechyd a gofal cymdeithasol integredig
- goruchwyllo y modd y caiff dyletswydd awdurdodau lleol o dan adran 12 o Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010 mewn perthynas â'r trefniadau partneriaeth ei harfer
- gweithio gyda Chorff Llais y Dinesydd i hybu cyfranogiad gan bobl sydd angen gofal a chymorth a gofawyr yng ngwaith y bartneriaeth ranbarthol.
- hybu arferion cydgomisiynu (sy'n gysylltiedig â'r amcan i sefydlu cronfeydd cyfun pan fo hynny'n briodol).

186. Wrth fynd ar drywydd yr amcanion uchod, bydd y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn cyflawni'r swyddogaethau allweddol canlynol:

- cynllunio'n strategol mewn modd integredig, gan sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn gweithio gyda'i gilydd i lunio eu hasesiadau o anghenion y boblogaeth, adroddiadau ar sefydlogrwydd y farchnad a chynlluniau ardal ar y cyd
- cynllunio'n weithredol mewn modd integredig pan fo angen ymateb iechyd a gofal cymdeithasol ar y cyd, h.y. datblygu cynlluniau integredig i fynd i'r

afael â phwysau tymhorol, gweithredu'r chwe model cenedlaethol o ofal a llunio strategaethau a chynlluniau cydgomisiynu

- darparu fforwm galluogi i greu'r amodau cywir i gefnogi integreiddio effeithiol a darparu gwasanaethau yn ddi-dor
- darparu fforwm lle y mae llais defnyddwyr gwasanaethau a gofawyr yn gallu dylanwadu'n uniongyrchol ar ddyluniad gwasanaethau, a'r modd y byddant yn cael eu darparu
- goruchwyllo buddsoddiad strategol a'r modd y caiff adnoddau Llywodraeth Cymru sy'n cael eu dyrannu i'r cyrff partneriaeth eu gweinyddu
- helpu i sicrhau bod y rhai sydd angen gofal a chymorth, neu wasanaethau ataliol, yn cymryd rhan lawn yn nylunio a darparu'r gwasanaethau hynny, yn unol ag egwyddorion Deddf 2014 – yn enwedig cydgynhyrchu, llais a rheoli
- llunio adroddiad blynyddol ar gynnydd a wnaed drwy gydol y flwyddyn yn erbyn blaenoriaethau a cherrig milltir allweddol
- hwyluso gwaith i ddatblygu marchnad gofal cymdeithasol cytbwys drwy hybu mwy o ddarpariaeth o safbwynt gofal a chymorth, a gwasanaethau ataliol, gan fentrau cymdeithasol, mentrau cydweithredol a'r trydydd sector
- defnyddio'r hyn a ddysgir o gynnal yr adroddiad blynyddol i lunio cynllun blynyddol i nodi sut y byddant yn cyflawni eu hamcanion ac yn pennu eu blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod
- hwyluso trefniadau cydgomisiynu gwasanaethau iechyd a gofal integredig gan ddefnyddio cronfeydd cyfun yn effeithiol fel modd o ddwyn ynghyd staff, nwyddau a gwasanaethau
- cynllunio'n strategol y gwaith o ddatblygu seilwaith cymunedol lleol drwy ddatblygu a gweithredu cynllun cyfalaf strategol 10 mlynedd a fydd yn cefnogi'r gwaith o gyflawni'r cynllun ardal.

187. **Dylai'r** Byrddau gydnabod bod yna ryngwynebau eraill rhwng eu swyddogaethau a meysydd allweddol eraill megis cynllunio a darparu gofal brys, gofal eilaidd integredig ac atebion gofal heb ei drefnu/gofal wedi'i gynllunio.

188. **Nid** yw'r Byrddau yn gyfrifol am gynhyrchu, cynllunio na datblygu gwaith craidd y cyrff partneriaeth, megis cynlluniau statudol awdurdodau lleol neu fyrdau iechyd. Mae'r cyfrifoldebau hyn yn perthyn i'r cyrff priodol, er y gellir ymgynghori neu ymgysylltu â'r Bwrdd wrth eu llunio, fel corff sydd â diddordeb.

Fframwaith Cynllunio Integredig

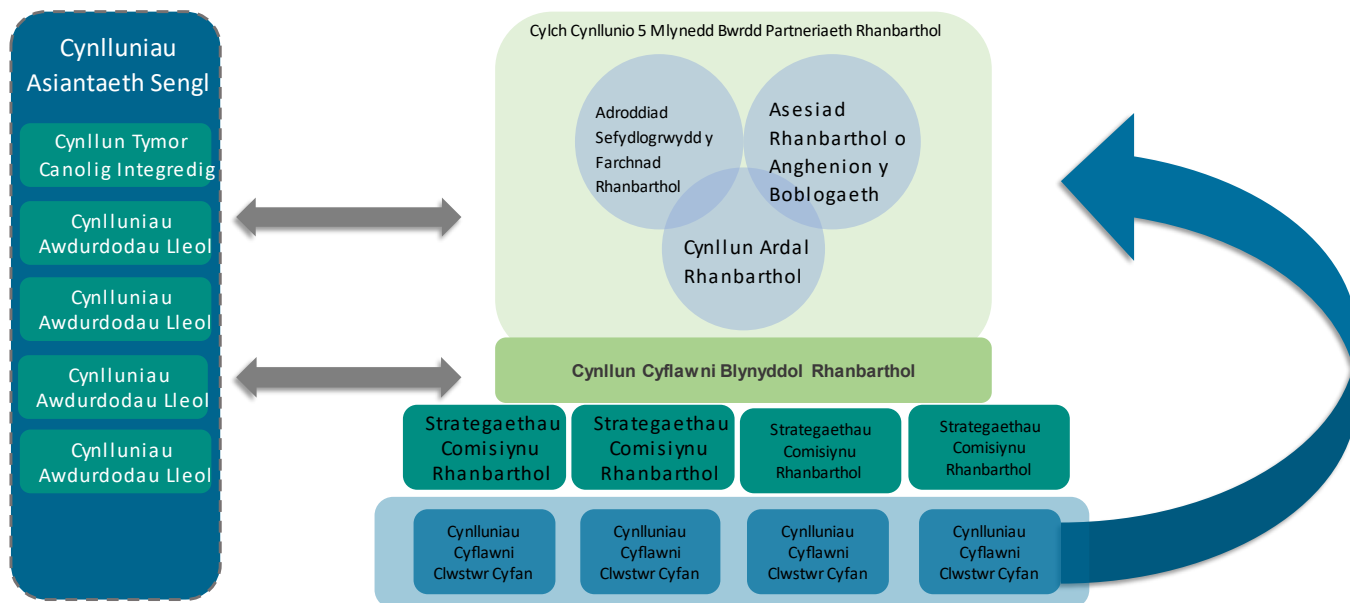
189. Mae trefniadau partneriaeth rhanbarthol wedi esblygu dros amser, ac mae'r Canllawiau Statudol diwygiedig hyn yn adlewyrchu aeddfedrwydd trefniadau cynllunio sydd eu hangen i sicrhau bod y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn

gallu cael y cyrhaeddiad ehangaf a'r effaith fwyaf o safbwynt galluogi newid ac integreiddio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

190. Mae Ffigur 6 yn dangos y trefniadau cynllunio integredig disgwylledig a sut y maent yn cysylltu â strwythurau cynllunio ehangach ond cysylltiedig eraill. Mae sylfeini allweddol y fframwaith cynllunio integredig hwn yn cynnwys y canlynol:

- asesiad 5 mlynedd o anghenion y boblogaeth
- adroddiad 5 mlynedd ar sefydlogrwydd y farchnad
- cynllun ardal ar y cyd 5 mlynedd – yn seiliedig ar wybodaeth a gasglwyd trwy'r asesiad o anghenion y boblogaeth ac adroddiad sefydlogrwydd y farchnad
- cynllun cyflawni blynyddol - sy'n gysylltiedig â chyflwyno'r cynllun ardal [yn seiliedig ar y diwygiad arfaethedig i Reoliadau Gofal a Chymorth (Cynllunio Ardal) (Cymru) 2017]
- adroddiad blynyddol y Bwrdd
- strategaethau comisiynu rhanbarthol ar y cyd – i gefnogi gwaith dylunio a darparu gwasanaethau integredig ar gyfer grwpiau poblogaeth allweddol
- cynlluniau cyflawni clwstwr cyfan – i lywio'r gwaith o ddarparu gwasanaethau lleol yn unol â blaenoriaethau rhanbarthol.

Trefniadau cynllunio integredig ar gyfer iechyd, gofal a chymorth cymunedol

Ffigur 6 Trefniadau Cynllunio Integredig ar gyfer iechyd, gofal a chymorth

191. Dylid defnyddio dogfennau cynllunio rhanbarthol hefyd i lywio unrhyw gynlluniau penodol i'r sector sydd eu hangen – er enghraifft, y Cynlluniau Tymor Canolig Integredig mewn dogfennau cynllunio iechyd ac awdurdodau lleol.

192. **Dylai'r** Byrddau gael mynediad at Gynlluniau Tymor Canolig Integredig, cynlluniau awdurdodau lleol ac adroddiadau blynyddol awdurdodau lleol er

mwyn sicrhau eu hunain bod blaenoriaethau rhanbarthol yn cael eu hadlewyrchu mewn trefniadau asiantaeth sengl.

193. Bydd yn ofynnol i'r cyrff partneriaeth baratoi cynllun cyflawni blynyddol i helpu i weithredu'r cynllun ardal ar y cyd pum mlynedd, o dan ychwanegiad arfaethedig at Reoliadau Gofal a Chymorth (Cynllunio Ardal) (Cymru) 2017. Dylai'r cyrff partneriaeth weithio drwy'r Bwrdd wrth lunio'r cynllun hwn. Dylai'r cynllun ardal ar y cyd a'r cynllun cyflawni lywio a chael eu llywio gan y cynllun clwstwr cyfan, strategaethau comisiynu rhanbarthol, blaenoriaethau awdurdodau lleol a'r Cynllun Tymor Canolig Integredig fel bod pob un ohonynt yn gysylltiedig.
194. Hefyd, byddai'r newidiadau arfaethedig i Reoliadau Gofal a Chymorth (Cynllunio Ardal) (Cymru) 2017 yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyrff partneriaeth adolygu cynnydd tuag at roi'r cynllun ardal ar y cyd ar waith yn flynyddol yn unol â'r cynllun cyflawni blynyddol.

Perthynas â chynllunio clwstwr a gofal sylfaenol

195. Mae'r [Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol yng Nghymru](#) yn hyrwyddo gwaith di-dor mewn byrddau iechyd a chyda phartneriaid allweddol eraill, gan gynnwys:
- newid y pwyslais i 'fodel cymdeithasol o ofal'
 - sicrhau mynediad amserol at wasanaethau gofal sylfaenol ledled Cymru
 - gweithio'n agos â phartneriaid i gryfhau gwasanaethau a sicrhau gweithio di-dor ledled y system gyfan
 - gweithio ar sail 'unwaith i Gymru', gan gynnwys
 - hyrwyddo ac ehangu mentrau lleol ledled Cymru
 - nodi atebion a galluogi swyddogaethau ar lefel genedlaethol.
196. Mae wedi sefydlu ystod o ddulliau ar lefel clwstwr neu lefel lleol er mwyn sbarduno'r broses o gynllunio a darparu gwasanaethau integredig ar lefel gymunedol. Mae clystyrau wedi datblygu'n raddol dros y degawd diwethaf ers eu sefydlu fel rhan o raglen "*Gosod y Cyfeiriad*" Llywodraeth Cymru (2010). Mae'r trefniadau sydd wedi'u sefydlu yn cynnwys:
- mentrau cydweithredu proffesiynol

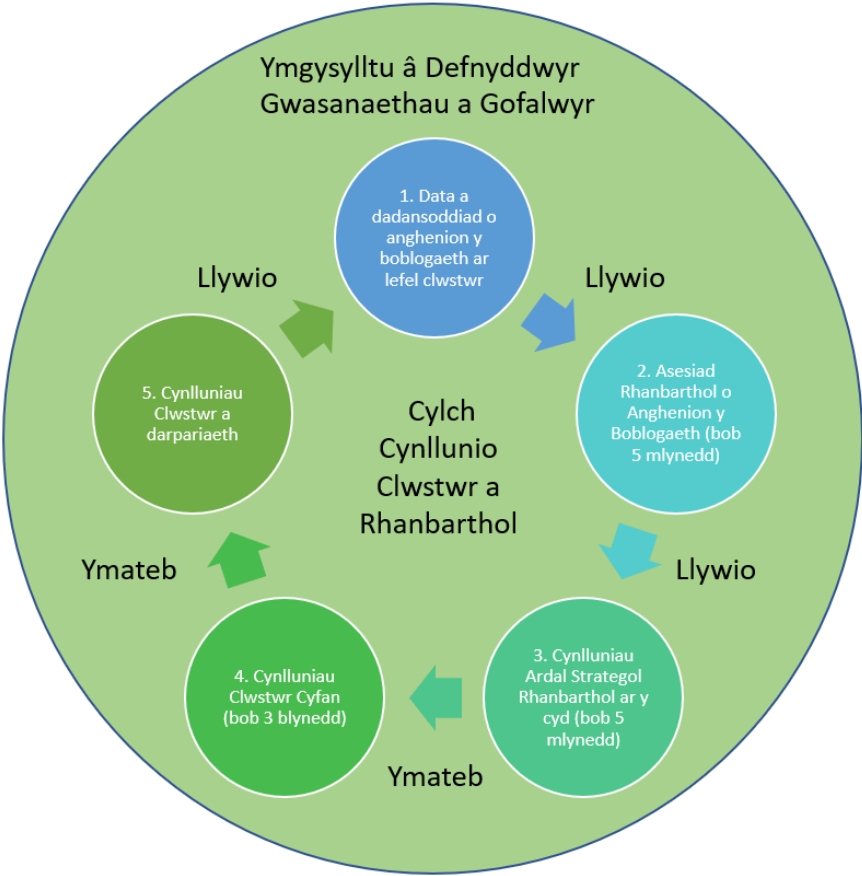
Dyma le mae amrywiaeth o weithwyr gofal a chymorth proffesiynol yn dod at ei gilydd i ystyried asesiadau rhanbarthol o anghenion y boblogaeth ac ansawdd y gwasanaethau sydd eu hangen, cyn dylunio atebion lleol yn seiliedig ar eu gwybodaeth fanwl a'u harbenigedd.
 - gweithio mewn clwstwr

Dyma le mae aelodau o fentrau cydweithredol proffesiynol yn dod at ei gilydd trwy drefniadau clwstwr i asesu anghenion iechyd a lles ehangach eu poblogaeth ac ymateb i asesiadau rhanbarthol o anghenion y boblogaeth er mwyn cynhyrchu cynllun clwstwr tair blynedd â blaenoriaeth.
 - grwpiau cynllunio clwstwr cyfan

Dyma le mae cynrychiolwyr o glystyrau yn dod at ei gilydd ar lefel poblogaeth sirol i gydweithredu â chynrychiolwyr o fyrddau iechyd a

phenderfynwyr awdurdodau lleol, arbenigwyr iechyd y cyhoedd, cynllunwyr a chynrychiolwyr o'r gwasanaethau lle nad yw Mentrau Cydweithredu Proffesiynol na threfniadau clwstwr yn briodol - er enghraifft, gwasanaethau na ddylid ond eu cynllunio ar lefel sirol, bwrdd iechyd/rhanbarthol neu hyd yn oed genedlaethol.

197. Mae'r Canllawiau Statudol hyn yn adeiladu ar y cynnydd a wnaed hyd yma ac yn cymryd y cyfle i gysoni gwaith cynllunio rhanbarthol trwy'r trefniant partneriaeth Rhan 9 â dulliau cynllunio a chyflawni mwy lleol, gan wella synergedd y system gyfan a chynyddu lefelau integreiddio'r system a gwasanaethau.
198. **Dylai'r** Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol weithio'n agos ac mewn ffordd gydlynol gyda chlystyrau a'r grwpiau datblygu clwstwr cyfan. Heb ddull gweithio cyson wedi'i gynllunio a'i ddisgrifio'n ofalus rhwng mecanweithiau cynllunio a chyflawni ar lefel leol/clwstwr, clwstwr cyfan a rhanbarthol, mae yna berygl o ddyblygu ymdrech a hyd yn oed densiwn rhwng trefniadau partneriaeth.
199. Gall grwpiau cynllunio clwstwr cyfan wneud cyfraniad pwysig at gyflawni blaenoriaethau Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol sydd wedi'u cynnwys mewn cynlluniau ardal ar y cyd. Mae grwpiau cynllunio clwstwr cyfan yn gweithredu ar draws ardal awdurdod lleol, ac yn cydlynu'r adnoddau sydd ar gael, gan ddarparu cyfeiriad trwy eu cynlluniau strategol tair blynedd, ac o ganlyniad eu cynlluniau gweithredol blwyddyn eu hunain.
200. Grwpiau cynllunio clwstwr cyfan yw lle mae cynrychiolwyr o glystyrau'n dod at ei gilydd i gydweithredu a darparu'r ôl troed lleol ar gyfer cyflawni blaenoriaethau Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol. Mae grwpiau cynllunio clwstwr cyfan yn cytuno ar asesiad o anghenion poblogaeth sirol a chynllun ar gyfer pa wasanaethau sydd eu hangen, gan wneud defnydd doeth o'r holl gyllid, y gweithlu, ac adnoddau eraill. Bydd asesiad grŵp cynllunio clwstwr cyfan o anghenion a chynlluniau yn llywio ac yn cael eu llywio gan asesiadau rhanbarthol o anghenion y boblogaeth.
201. Bydd clystyrau yn galluogi cydgynllunio a chydlynu gwasanaethau ar draws y sectorau iechyd, gofal cymdeithasol a'r sectorau cymunedol ehangach ar lefel ardal. Wrth i glystyrau barhau i aeddfedu, byddant yn ennill eu plwyf fel cyfrwng allweddol ar gyfer cynllunio a chydgyssylltu gwasanaethau iechyd, gofal a llesiant cymunedol sydd â chyrhaeddiad ehangach na gwasanaethau gofal sylfaenol cydnabyddedig traddodiadol. Mae angen gwahaniaethu rhwng y swyddogaethau cynllunio y mae angen i glystyrau fod yn ganolog iddynt / neu y mae'n hollbwysig iddynt gyfrannu atynt, a'r broses o ddarparu gwasanaethau ar lefel glwstwr.
202. Dylid ystyried gwaith cynllunio ar lefel ranbarthol, clwstwr cyfan a chlwtwr fel cyfres gyfunol o asesiadau o anghenion cydgysylltiedig a chynlluniau sy'n gallu dyrannu gwasanaethau ac adnoddau i'r mannau lle mae darpariaeth integredig well yn gallu cael yr effaith fwyaf. Mae Ffigur 7 yn enghraifft o sut y dylai'r cynlluniau hyn gael eu halinio.

Ffigur 4 Alinio cynlluniau rhanbarthol, clwstwr cyfan a lleol

7. Atebolrwydd ac Adrodd

Dirprwyo arfer swyddogaethau

203. Gall awdurdod lleol gyflawni unrhyw un o'r swyddogaethau penodedig ar ran unrhyw un o'r cyrff partneriaeth eraill sy'n cymryd rhan yn yr un trefniant partneriaeth. Gall bwrdd iechyd gyflawni unrhyw un o'r swyddogaethau awdurdod lleol penodedig sy'n cael eu disgrifio yn Nhabl 1 o Atodlen 1 i'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth ar ran unrhyw un o'r awdurdodau lleol sy'n cymryd rhan yn yr un trefniant partneriaeth.

204. Mae'r ddyletswydd i gydweithredu yn perthyn yn gyfartal i awdurdodau lleol a byrddau iechyd. Rhaid i'r sefydliadau statudol hyn sicrhau eu hunain eu bod yn cyflawni'r ddyletswydd hon yn effeithiol trwy'r trefniadau partneriaeth.

Mesur effeithiolrwydd trefniadau partneriaeth

205. Mae sawl ffordd o fesur effeithiolrwydd y trefniadau partneriaeth:

- adroddiadau blynyddol y Byrddau
- cynlluniau cyflawni blynyddol sy'n cael eu cyflwyno i Weinidogion Cymru (5)
- mae cadeiryddion ac arweinwyr rhanbarthol yn cyfarfod â Gweinidogion Cymru bob chwarter i drafod cynnydd a myfyrion ar flaenoriaethau allweddol
- hefyd, bydd Gweinidogion Cymru yn cyfarfod â'r swyddogion cyfrifol penodol yn y cyrff partneriaeth i gael sicrwydd mewn perthynas â chyflawni dyletswydd eu sefydliad i gydweithredu
- hunanasesiadau'r Byrddau o'u heffeithiolrwydd a'r graddau y maent wedi cyflawni eu dyletswyddau - i'w cynnal bob dwy flynedd a'u hadolygu bob blwyddyn
- y Byrddau'n mynd ati i ystyried canfyddiadau'r hunanasesiadau, a nodi meysydd allweddol i'w gwella - sydd wedi'u cynnwys yn eu hadroddiadau blynyddol
- triongli canfyddiadau'r hunanasesiad gyda thystiolaeth a gasglwyd o adolygiadau o'r cyrff partneriaeth gan Arolygiaeth Gofal Cymru ac Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru
- craffu ar y graddau y mae'r cyrff partneriaeth yn cyflawni eu dyletswyddau i gydweithredu gan gyrff adolygu allanol, megis Arolygiaeth Gofal Cymru, Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru ac Archwilio Cymru.

206. Mae angen i'r Byrddau weld unrhyw Gynlluniau Tymor Canolig Integredig, cynlluniau awdurdodau lleol ac adroddiadau blynyddol awdurdodau lleol a gyhoeddir, a fydd yn eu helpu i gyflawni eu rôl yn well wrth sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn cydweithio'n effeithiol.

207. Fel rhan o'r prosesau sicrwydd a monitro, **dylai'r** Byrddau sicrhau bod asesiadau o anghenion y boblogaeth, adroddiadau sefydlogrwydd y farchnad a chynlluniau ardal ar y cyd yn cofnodi llais, profiad a hanes pobl mewn ffordd ystyrlon, gan ddangos sut y maent wedi ymgysylltu â'r grwpiau hyn. Er bod yr egwyddorion hyn wedi'u cynnwys fel rhan o ddarpariaethau presennol Deddf 2014, mae

(5) Gan ragdybio bod diwygiad arfaethedig yn cael ei wneud i Reoliadau Gofal a Chymorth (Cynllunio Ardal) (Cymru) 2017 i'w gwneud yn ofynnol i'r cyrff perthnasol baratoi cynllun cyflawni blynyddol i helpu i roi'r cynllun ardal ar y cyd ar waith.

angen rhagor o bwyslais ar berchnogaeth a sicrhau bod yr egwyddorion hyn yn cael eu cymhwyso'n gyson ar draws yr holl drefniadau partneriaeth.

Unigolion cyfrifol

208. Byddai diwygiadau arfaethedig i Reoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015 yn cyflwyno gofyniad i'r cyrff partneriaeth enwi unigolyn i fod yn gyfrifol am arwain a sicrhau cydweithrediad yn y trefniadau partneriaeth ar ran eu corff partneriaeth.
209. O ran awdurdodau lleol, y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol fyddai'r unigolyn cyfrifol yn naturiol. Mae pob un ohonynt yn aelodau o'u Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol perthnasol. O safbwynt y byrddau iechyd, cynigir y dylai'r unigolyn cyfrifol fod yr aelod gweithredol o'r bwrdd iechyd sy'n cael ei benodi i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Yn ogystal â bod yn gyfrifol am hwyluso cyfraniad ei gorff at gyflawni amcanion y Bwrdd, byddai disgwyl i'r unigolyn cyfrifol adrodd yn ôl i fwrdd neu gabinet ei sefydliad ei hun am waith y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Bydd disgwyl iddynt hefyd gyfarfod â Gweinidogion Cymru i roi diweddariadau a sicrwydd iddynt mewn perthynas â bodloni dyletswydd eu priod sefydliadau i gydweithredu.
210. Mewn llawer o achosion, mae Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol ac aelodau byrddau iechyd o'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol eisoes yn gwneud hyn, a bwriad y gofyniad newydd arfaethedig yw ymgorffori hyn yn y trefniadau partneriaeth rhanbarthol.
211. Cynigir, felly, y byddai'r Canllawiau Statudol yn nodi bod yn **rhaid** mai'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol fyddai'r unigolyn cyfrifol hwn ar gyfer awdurdod lleol, a'r aelod gweithredol sy'n aelod o'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn achos y bwrdd iechyd. Hefyd, **dylai** disgrifiad rôl yr aelod perthnasol gynnwys y gofyniad hwn.
212. Yn ogystal, **dylai'r** corff partneriaeth perthnasol hysbysu Gweinidogion Cymru am enw'r unigolyn, a **dylai** gael ei nodi hefyd yn adroddiadau blynyddol a chynlluniau blynyddol y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol.

Paratoi a chyhoeddi adroddiad blynyddol

213. Mae'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol baratoi adroddiad blynyddol ar y graddau y mae amcanion y bwrdd wedi'u cyflawni. **Rhaid** i'r Byrddau gyflwyno eu hadroddiadau i Weinidogion Cymru erbyn 30 Mehefin bob blwyddyn.
214. Byddai diwygiadau arfaethedig i'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn golygu bod yn **rhaid** i'r Byrddau gynnwys y canlynol yn eu hadroddiadau blynyddol:
- diben, rôl, aelodaeth, strwythur gweithredu, a blaenoriaethau allweddol y Bwrdd
 - gwybodaeth am sut y mae'r trefniadau partneriaeth wedi ymateb i'r asesiad o anghenion y boblogaeth ar y cyd a gweithredu'r cynllun Ardal (gan gynnwys gwybodaeth am sut y mae adnoddau wedi cael eu defnyddio'n effeithiol)
 - gwybodaeth am sut y mae'r Bwrdd wedi cefnogi gwaith i integreiddio a darparu gwasanaethau gwell, ac wedi gwella canlyniadau i bobl

- gwybodaeth am sut y mae'r Bwrdd wedi ymgysylltu â dinasyddion (yn enwedig pobl sydd angen gofal a chymorth a gofawyr, gan gynnwys plant a phobl ifanc) yn ei waith, sut y mae wedi hyrwyddo cydgynhyrchu, a'r gwahaniaeth mae'r gweithgareddau hyn wedi'i wneud i ganlyniadau llesiant dinasyddion
 - gwybodaeth am weithgareddau cydgomisiynu ac am ddefnyddio cronfeydd cyfun
 - gwybodaeth am sut y mae'r cyrff partneriaeth yn hyrwyddo'r sector gwerth cymdeithasol a sut y mae'n helpu i sicrhau yr ymgysylltir â'r Sector Gwerth Cymdeithasol a'i fod yn gallu dylanwadu ar waith y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
 - adran yn amlinellu blaenoriaethau'r Bwrdd ar gyfer y flwyddyn i ddod a sut y mae'n bwriadu mynd ati i'w cyflawni yn unol â'r cynllun cyflawni blynyddol
 - crynodeb o ganlyniadau'r hunanasesiad a'r adolygiad blynyddol cysylltiedig.
215. Ar sail y diwygiadau arfaethedig i Reoliad 10 o'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth, **dylai'r** adroddiadau blynyddol hefyd gynnwys gwybodaeth am sut y mae'r Byrddau yn cynorthwyo awdurdodau lleol i gyflawni eu dyletswydd adran 16 i hyrwyddo mentrau cymdeithasol, mentrau cydweithredol, gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan ddefnyddwyr a'r trydydd sector, a sut y maent yn ymgysylltu â'r sector hwn.
216. Wrth baratoi eu hadroddiadau blynyddol, **dylai'r** Byrddau ystyried unrhyw ganllawiau atodol sy'n cael eu cyhoeddi gan Lywodraeth Cymru o bryd i'w gilydd.
217. **Dylai'r** Byrddau sicrhau bod eu hadroddiadau'n ategu ond nad ydynt yn dyblygu adroddiadau blynyddol y cyrff partneriaeth neu adroddiadau llesiant blynyddol y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.
218. **Dylai'r** Byrddau lunio eu hadroddiadau yn y Gymraeg a'r Saesneg a gwneud trefniadau i'w cyfieithu i ieithoedd eraill neu mewn fformatau hygyrch megis braille neu fformat hawdd ei ddarllen lle bo angen.
219. Byddai'r diwygiadau arfaethedig i Reoliad 12 hefyd yn golygu bod yn **rhaid** i'r Byrddau gyhoeddi eu hadroddiadau blynyddol ar eu gwefannau.

Mesur effaith

220. Mae cyflwyno'r Fframwaith Canlyniadau Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn darparu dangosyddion cenedlaethol a fydd yn helpu i ddangos sut y mae darparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn gallu helpu i gefnogi'r canlyniad cyffredinol bod 'pawb yng Nghymru yn mwynhau iechyd a llesiant da.'
221. Bydd y Fframwaith Canlyniadau Iechyd a Gofal Cymdeithasol a'r broses o ddatblygu fframwaith safonau integreiddio yn helpu i fesur data rheoli perfformiad a fydd yn ei dro yn pennu effeithiolrwydd trefniadau partneriaeth.
222. **Dylai'r** cyrff partneriaeth sicrhau bod eu cynlluniau ardal ar y cyd a'u cynlluniau cyflawni(6) yn cyd-fynd â'r Fframwaith Canlyniadau Iechyd a Gofal

(6) Gweler troednodyn (5) uchod.

Cymdeithasol, a'u bod yn gallu dangos effeithiau eu gwaith gan ddefnyddio ystod o fesurau ansoddol a meintiol.

8. Rhannu Gwybodaeth

223. Mae Rheoliad 13 o'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i gorff partneriaeth rannu gwybodaeth ag unrhyw un o'r cyrff partneriaeth eraill a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol at ddibenion cyflawni swyddogaethau'r trefniant partneriaeth. Hefyd, mae'n ei gwneud yn ofynnol i'r Byrddau rannu gwybodaeth gyda'r cyrff partneriaeth. Fodd bynnag, nid yw'r ddyletswydd hon yn berthnasol os yw hyn yn anghydnaws ag unrhyw un o ddyletswyddau eraill y corff partneriaeth, gan gynnwys ei ddyletswyddau o dan y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data 2018, Deddf Diogelu Data 2018 a Deddf Hawliau Dynol 1998.
224. Mae sefydliadau sy'n ymwneud yn uniongyrchol ag iechyd, addysg, diogelwch, atal troseddau a llesiant cymdeithasol pobl yng Nghymru wedi croesawu Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru fel adnodd i'w helpu i rannu gwybodaeth bersonol yn effeithiol ac yn gyfreithlon. Mae pob bwrdd iechyd ac awdurdod lleol yng Nghymru wedi llofnodi Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru, ac felly dylai unrhyw wybodaeth sy'n gallu adnabod rhywun gael ei rhannu'n unol â'r egwyddorion hyn.
225. Bydd angen i'r cyrff partneriaeth sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei rhannu a'i defnyddio'n effeithiol er mwyn gwella'r modd y mae gwasanaethau, gofal, a chymorth yn cael eu darparu. Dylai'r defnydd o dechnoleg a systemau cyffredin fod yn sylfaen i'r gwaith hwn, a bydd disgwyl i'r Bwrdd ddarparu arweinyddiaeth strategol yn y maes hwn.

9. Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd

226. Mae'r Bennod hon yn ymwneud â swyddogaethau a chyfrifoldebau'r cyrff partneriaeth mewn perthynas â darparu Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd, fel sy'n ofynnol gan y Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth.
227. O'r dechrau, mae Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd Integredig wedi canolbwyntio ar weithio gyda rhieni a'r teulu estynedig yn gynnwys yn y broses cyn bod plant mewn perygl o gael eu rhoi mewn gofal. Cyflawnir hyn drwy ddarparu gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar deuluoedd fel bod rhieni'n gallu gwella eu sgiliau rhianta.
228. Mae'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i drefniadau partneriaeth rhwng y cyrff partneriaeth sicrhau bod Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd yn cael eu darparu. Mae'r Rheoliadau hefyd yn nodi bod angen sefydlu timau integredig cymorth i deuluoedd.
229. Mae Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd yn darparu gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar deuluoedd er mwyn galluogi rhieni i gyflawni'r newidiadau ymddygiad gofynnol a fydd yn gwella eu galluedd a'u gallu fel rhieni. Mae Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd yn seiliedig ar yr egwyddor fod y teulu estynedig yn ymgysylltu â'r broses.
230. Mae Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd yn canolbwyntio ar blant sydd angen gofal a chymorth, gan gynnwys plant sydd angen eu hamddiffyn. Maent yn pontio gwasanaethau plant a gwasanaethau oedolion ar draws y cyrff partneriaeth, gyda'r cyrff hynny'n gyfrifol am wneud darpariaeth ddigonol, naill ai'n uniongyrchol neu drwy drefniadau cydgysylltiedig, i gynorthwyo plant ac oedolion sy'n cael eu hatgyfeirio atynt. Mae'r gwasanaeth yn seiliedig ar egwyddorion sy'n ei gwneud yn ofynnol i Wasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd wneud y canlynol:
- diogelu plant yn well a chynyddu eu lles drwy gamau gweithredu adferol er mwyn cefnogi rhieni yn well
 - gwella ansawdd gwasanaethau i rieni a phlant sy'n ymgysylltu â gweithwyr proffesiynol
 - canolbwyntio ar y teulu, gan sicrhau bod llais y teulu yn cael ei glywed a bod ymyriadau'n gydnaws â chanlyniadau dymunol y teulu
 - hwyluso'r broses o newid gwasanaethau
 - bod yn adnodd ar gyfer gwasanaethau cyfredol
 - meithrin cysylltiadau sy'n seiliedig ar ymddiriedaeth
 - darparu ymyriadau cyfannol a dwys sy'n seiliedig ar dystiolaeth
 - darparu adnodd hyfforddiant ar gyfer gwasanaethau plant a gwasanaethau oedolion ar ymyriadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth er mwyn ymgysylltu â theuluoedd cymhleth.
231. Dylai gwerthoedd y Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd fod yn seiliedig ar ymgysylltu a chydweithredu, gan ddatblygu cryfderau'r teulu ac

unigolion. Mae'n rhaid gwranddo ar safbwyntiau plant a phobl ifanc ar y canlyniadau y maent am eu sicrhau.

Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd

232. Mae'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyrff partneriaeth ar gyfer pob trefniant partneriaeth sefydlu tîm at ddibenion cyflawni swyddogaethau cymorth i deuluoedd. Cyfeirir at dîm sy'n cael ei sefydlu o dan y rheoliad hwn fel tîm integredig cymorth i deuluoedd. Mae swyddogaethau'r tîm integredig cymorth i deuluoedd yn cael eu cyflawni o dan gyfarwyddyd y Bwrdd.
233. **Rhaid** i dîm integredig cymorth i deuluoedd gynnwys staff sydd â'r sgiliau a'r profiad addas, gan gynnwys o leiaf un gweithiwr cymdeithasol ymgynghorol, un gweithiwr proffesiynol â chymhwyster gwaith cymdeithasol ac un gweithiwr iechyd cofrestredig, gan roi sylw i'r categorïau o achosion/teuluoedd y gellir eu hatgyfeirio at y tîm, ac angen staff proffesiynol am gymorth gweinyddol (gweler rheoliad 16(4)(a) a (b)).
234. Mae'r holl gyrff partneriaeth yn ardal pob Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn gyfrifol ar y cyd am sefydlu'r tîm integredig cymorth i deuluoedd a'i gynorthwyo i gyflawni ei swyddogaethau. Fodd bynnag, mae pob corff partneriaeth yn gyfrifol am ei swyddogaethau statudol perthnasol.
235. **Rhaid** sefydlu timau integredig cymorth i deuluoedd ar gyfer yr ardaloedd sy'n cael eu cwmpasu gan bob Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Mae'n **rhaid** i'r timau fod yn amlddisgyblaethol ac yn amlasiantaethol.

Atgyfeirio at Dimau Integredig Cymorth i Deuluoedd: Rheoliad 18 (1)

236. O dan Rheoliad 18 o'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth, **gall** corff partneriaeth atgyfeirio teulu at dîm integredig cymorth i deuluoedd os yw'n credu neu'n amau'r canlynol yn rhesymol:
- a) bod rhiant plentyn yn y teulu hwnnw (neu ddarpar riant)
 - yn ddibynnol ar alcohol neu gyffuriau
 - yn dioddef trais domestig neu gam-drin domestig
 - â hanes o ymddwyn yn dreisgar neu'n gamdriniol, neu
 - ag anhwylder meddwl; ac
 - b) o ganlyniad i un neu ragor o'r amgylchiadau hyn, bod y plentyn, neu y bydd y plentyn, yn blentyn y mae angen gofal a chymorth arno a naill ai:
 - na fydd y plentyn yn gallu aros gyda'r teulu os na ddarperir gwasanaethau cymorth i deuluoedd
 - pan fo'r plentyn yn derbyn gofal, na fydd y plentyn yn gallu dychwelyd i fyw gyda'r teulu os na ddarperir gwasanaethau cymorth i deuluoedd, neu
 - bod y plentyn, neu y bydd y plentyn, yn wynebu risg o gael ei gam-drin, ei esgeuluso neu ei niweidio mewn modd arall os na ddarperir gwasanaethau cymorth i deuluoedd.

237. Mae'n ofynnol i'r cyrff partneriaeth adnabod teuluoedd lle mae modd dangos y bydd darparu Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd o fudd uniongyrchol i iechyd a lles plentyn. Dylid canolbwyntio ar y canlynol yn y lle cyntaf:
- plentyn sydd angen ei amddiffyn ac sydd ar y gofrestr amddiffyn plant, lle mae gofal neu ddatblygiad y plentyn wedi'i esgeuluso
 - mae'r teulu mewn sefyllfa o argyfwng ac mae'r plant yn debygol o dderbyn gofal gan yr awdurdod lleol
 - mae plant yn derbyn gofal gan yr awdurdod lleol ac ni fyddant yn gallu dychwelyd adref heb ymyrraeth.
238. O dan Reoliad 18(2), mae'n rhaid i atgyfeiriad at Wasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd gydymffurfio â gweithdrefn atgyfeirio sydd wedi'i chytuno gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Felly, **rhaid** i bob Bwrdd gytuno ar weithdrefn atgyfeirio i'w defnyddio gan gorff partneriaeth wrth atgyfeirio teulu at Wasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd.
239. **Rhaid** i awdurdodau lleol fod â pholisi ysgrifenedig sy'n amlinellu sut y byddant yn cynnal adolygiadau o deuluoedd, a systemau ar gyfer cofnodi'r adolygiad a'i ganlyniad. Mae'n **rhaid** i'r rhain gydymffurfio â gofynion Rhan 3 a 4 o Ddeddf 2014 yn ymwneud ag asesu a diwallu anghenion. Mae'n rhaid rhoi copi o unrhyw gynlluniau sy'n deillio o'r adolygiadau i weithiwr achos y plentyn a chydgyssylltydd gofal y gwasanaeth i oedolion. Mae'n **rhaid** rhoi copi i'r teulu hefyd.
240. Bydd angen i'r cyrff partneriaeth benderfynu ar y strwythurau mwyaf priodol ar gyfer sicrhau bod Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd yn cael ei ddarparu. Gallai hyn gynnwys sefydlu is-fyrddau sydd â chyfrifoldeb penodol am y Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd, yn ogystal â'r gofyniad i sefydlu Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd.
241. Wrth benderfynu ar y strwythur gweithredol/darpariaeth ar gyfer y Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd, bydd angen i'r Bwrdd benderfynu ar y broses atgyfeirio hefyd.
242. Bydd angen i'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol sicrhau'r canlynol:
- bod y cyrff partneriaeth wedi cyflawni eu rhwymedigaeth o dan reoliad 18(1) o Reoliadau 2015 i sefydlu timau Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd (Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd)
 - bod y cyrff partneriaeth sy'n cyfrannu at y Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd yn cydweithredu â'r Tîm Integredig Cymorth i Deuluoedd wrth gyflawni eu swyddogaethau statudol
 - bod gan y Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd adnoddau digonol i gyflawni eu swyddogaethau (bydd hyn yn cynnwys yr adnoddau penodol sydd ar gael i'r Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd, yn ogystal â chomisiynu gwasanaethau traws-sector lle bo hynny'n briodol, gan gynnwys y gofynion bod person annibynnol yn cydgysylltu'r adolygiad o'r Cynllun Teulu)
 - bod aelodau Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd yn derbyn hyfforddiant priodol, a sicrhau bod timau neu unigolion cysylltiedig eraill yn derbyn hyfforddiant, er mwyn rhannu gwybodaeth ac arferion da
 - bod anghydfodau a chwynion yn derbyn sylw ac yn cael eu datrys yn briodol
 - bod adroddiad yn cael ei lunio ar y Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd fel rhan o adroddiad blynyddol y Bwrdd (bydd angen i'r Bwrdd

gymeradwyo'r adroddiad hwn yn ffurfiol cyn ei fod yn cael ei gyflwyno i Weinidogion Cymru, a rhaid cyhoeddi'r adroddiad hefyd).

243. Nid oes unrhyw fwriad i bennu nifer aelodau'r Tîm Integredig Cymorth i Deuluoedd amlasiantaethol ac amlddisgyblaethol. Bydd angen i'r gwariant fod yn briodol i ddarparu ar gyfer digon o swyddi i sicrhau bod y Tîm yn gallu diwallu anghenion teuluoedd yn yr ardal, gan gynnwys cymorth gweinyddol. **Rhaid** i'r cyrff partneriaeth sicrhau bod y gronfa yn cael ei defnyddio i sicrhau tegwch wrth ddarparu gwasanaethau ledled yr ardal, mewn ymateb i'r anghenion a nodwyd.

Atodiad - Y Siarter

1. Ym mis Hydref 2022, lansiodd Llywodraeth Cymru Siarter ar gyfer Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol sy'n amlinellu cyfres o ymrwymadau i sicrhau cyfranogiad ystyrlon gan aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr gofal ar eu byrddau. Cafodd y Siarter hon ei chydgynhyrchu gan Grŵp Gorchwyl a Gorffen a oedd yn cynnwys defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr, fel rhan o Raglen Ailgydbwysio Gofal a Chymorth Llywodraeth Cymru. Mae ymrwymadau'r Siarter yn seiliedig ar egwyddorion cydgynhyrchu a llais fel y'u nodir yn Neddf 2014.
2. Dylai'r Byrddau fabwysiadu ac ymgorffori'r ymrwymadau hyn yn eu gwaith. Dylai'r Bwrdd cyfan ysgwyddo cyfrifoldeb a cheisio cyflawni ymrwymadau'r siarter. Mae angen i Gadeiryddion yn benodol ddeall eu cyfrifoldeb i sicrhau bod y siarter yn cael ei harddel a'i gweithredu ledled y bartneriaeth.

Ymrwymadau'r Siarter

3. Dylai Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol wneud y canlynol:

Cydgynhyrchu

- sicrhau bod dulliau cydgynhyrchu ystyrlon yn cael eu deall a'u gweithredu ar bob lefel o'r strwythur partneriaeth ranbarthol, a bod unrhyw welliannau y mae eu hangen yn cael eu gweithredu
- darparu hyfforddiant ar y cyd er mwyn sicrhau bod pob aelod o'r bwrdd yn deall ac yn hyrwyddo dulliau o weithio sy'n seiliedig ar gydgynhyrchu
- gweithio'n ddiflino i ymwreiddio arferion cydgynhyrchu yng ngweithgarwch y bwrdd a thrwy bob rhan o'r bartneriaeth ehangach ar bob lefel

Recriwtio

- datblygu disgrifiadau eglur o rolau holl aelodau'r bwrdd yn unol â'r templedi cenedlaethol, gan barhau i'w hadolygu'n rheolaidd a'u diwygio fel y bo angen
- gweithredu prosesau hysbysebu a recriwtio tryloyw, sydd ar gael yn rhwydd i bobl, wrth fynd ati i lenwi rolau aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, sefydliadau'r trydydd sector, a darparwyr

Cyfarfodydd Bwrdd

- darparu cyfleoedd i'r aelodau hynny sy'n llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr awgrymu eitemau ar gyfer yr agenda a phwyntiau i'w trafod
- sicrhau bod papurau cyfarfodydd ar gael yn rhwydd, ac wedi eu hysgrifennu mewn iaith glir ac mewn modd sy'n hwyluso trafodaeth, gan ei gwneud yn hawdd i bob aelod gymryd rhan
- dosbarthu papurau cyfarfodydd mewn da bryd er mwyn rhoi cyfle i'r aelodau sy'n darparu llais ar gyfer y grwpiau hyn gael cyfarfodydd ymlaen llaw i egluro cyd-destun a rhoi cyfle iddynt ofyn unrhyw gwestiynau
- sicrhau bod cadeiryddion yn gosod cywair a chyflymder priodol mewn cyfarfodydd bwrdd, er mwyn i bob aelod deimlo ei fod wedi ei gynnwys a

bod ei gyfraniad yn cael ei werthfawrogi, a'i fod yn cael ei alluogi i gymryd rhan lawn a chyfartal mewn trafodaethau

- sicrhau bod yr aelodau sy'n darparu llais ar gyfer y grwpiau hyn yn cael eu trin fel partneriaid cyfartal mewn trafodaethau a'r penderfyniadau a wneir gan y bwrdd.

Cymorth

- gweithredu fframwaith cymorth i'r aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr, gan gynnwys cynefino, mentora aelodau newydd, cyfathrebu a chadw mewn cysylltiad rhwng cyfarfodydd, a gofal bugeiliol
- creu cyfleoedd i'r cadeirydd allu dod i adnabod yr aelodau hyn, er mwyn dod i wybod am eu sgiliau a'u profiad, a sut y gall gwaith y bwrdd elwa ar y sgiliau a'r profiadau hynny yn y modd mwyaf effeithiol
- trefnu i bob un o'r aelodau hyn gyfarfod â chadeirydd y bwrdd fel unigolyn o leiaf ddwywaith y flwyddyn, er mwyn adolygu cynnydd
- sicrhau bod yr aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr yn gallu codi cwestiynau neu bryderon ar unrhyw adeg, a bod y cwestiynau a'r pryderon hynny'n cael y sylw priodol, a bod adborth yn cael ei roi mewn modd amserol
- sicrhau bod yr aelodau hyn yn gallu cael mynediad at weithiwr cymorth neu gymorth priodol arall
- llunio prosesau teg a chadarn ar gyfer gwneud cwynion a datrys anghydfodau, gan sicrhau bod pob aelod yn eu deall ac yn gwybod sut i'w defnyddio
- gwella lefel yr ymgysylltu sy'n digwydd rhwng staff ac aelodau'r bwrdd o fewn y strwythur partneriaeth ranbarthol

Adrodd ac adolygu

- sicrhau bod cyfle i'r aelodau sy'n darparu llais ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, y trydydd sector a darparwyr adrodd ar eu profiadau a'u cyfraniad yn adroddiad blynyddol y bartneriaeth
- adolygu sut y mae'r siarter hon yn cael ei gweithredu bob blwyddyn, a gwneud unrhyw welliannau y mae eu hangen.